Afrika GRUPPERNA

ÅRSRAPPORT 2021

Afrikagruppernas årsrapport 2021

Verksamhetsåret 1 januari 2021 – 31 december 2021

Organisationsnummer 802007-2446

Innehållsförteckning

Ordförande och Generalsekreterare har ordet	**5**
Verksamhetsberättelse	**6-39**
Förvaltningsberättelse	**40-62**
Flerårsöversikt i korthet	**53**
Resultaträkning	**54**
Balansräkning	**55**
Noter	**56**
Styrelsens underskrifter	**63**
Revisionsberättelse	**64-66**

Omslagsfoto: Ekukhanyeni, en informell bosättning i KwaZulu-Natal-provinsen i Sydafrika där Abahlali baseMjondolo verkar. Foto: Hope Khoza

Del av murmålning på centralsjukhuset i Maputo, Moçambique Foto: Mitra Mäki

ORDFÖRANDE & GENERALSEKRETERARE HAR ORDET

Afrikagrupperna har haft ett intensivt år 2021 och vi är så tacksamma över allt stöd, all kraft och kunskap som alla fantastiska medlemmar och lokalgrupper delar med sig av och som gör oss till en så viktig aktör för förändring och global rättvisa i södra Afrika och i Sverige.

I april klubbade styrelsen organisationens nya femårsstrategi efter en intensiv process i alla delar av organisationen. Strategin utgår från Afrikagruppernas grundläggande principer – solidaritet, feminism, demokrati, hållbarhet och klimat - och hur dessa knyter an till värdegrunden. Det gedigna arbete med strategin möjliggjorde att vi under samma år kunde lämna in ansökan till Sida för kommande femårsperiod, som vi glädjande nog fick beviljad i sin helhet. Nytt för kommande period är också att vi har ett programstöd för hela verksamheten, både utvecklingssamarbete och information- och kommunikationsverksamhet. 2021 togs även en identitetsplattform fram tillsammans med en extern byrå och i samverkan med alla delar av organisationen med syfte att tydliggöra den externa kommunikationen och stärka synligheten. Allt detta lägger grunden för ett mer systematiskt och datadrivet internt samarbete samt för långsiktig planering och mobilisering mot våra mål!

Även 2021 präglades av pandemin, restriktioner och dess konsekvenser för såväl medlemmar i Sverige som våra partnerorganisationer och rättighetsbärare i södra Afrika. Våra kontor fortsatte med arbete på distans och digitala möten. Längtan är stor efter att ses fysiskt och kunna planera möten, demonstrationer och konferenser. Vi är tacksamma för alla lärdomar och en högre medvetenhet om digitala arbetssätt men ser fram emot att världen ska kunna lägga pandemin bakom sig. Pandemin har bidragit till än mer krympande demokratiskt utrymme i regionen och även detta år har vi följt och försökt hämma den negativa utvecklingen i Cabo Delgado i norra Moçambique. Antalet människor som mist sina hem och lever på flykt mer än dubblerades under 2021 och är nu omkring 743 000 människor. Vi arrangerade ett digitalt seminarium med vår partnerorganisation Justiçia Ambiental på ABF Live för att sprida kunskap om och mobilisera för befolkningen i Moçambique.

Afrikagrupperna har fortsatt med mobilisering och påverkansarbete i olika svenska forum. Under året var vi delaktiga på Bokmässans Globala torget, som blev ett hybridevent. Bäst tittarsiffror fick samtalet med förra årets Solidaritetsprisvinnare Parul Sharma som berättade om sin bok. På MR - dagarna deltog Stockholms Afrikagrupp med utställningen om konfliktmineraler. Mycket uppmärksamhet fick även årets Per Anger prisvinnare, som var Afrikagruppernas nominering av människorättsaktivisten Sibusiso Innocent Zikode, som genom rörelsen Abahlali baseMjondolo kämpar för rätten till en bostad. Ceremonin hölls på ambassaden i Pretoria. Under 2021 arrangerades även en minnesceremoni i Solidaritetshusets trädgård för en av Afrikagruppernas medgrundare Sören Lindh. Flera talare uppmärksammade hans viktiga gärning under ceremonin och en gåva från honom till Afrikagrupperna kommer låta Sörens engagemang leva vidare. 2021 års Solidaritetsprisatagare Ingrid Eckerman visade i sitt brandtal under julmarknaden Schysst jul att solidariteten lever och spelar en stor roll för de mänskliga rättigheterna, tack Ingrid!

Vi är så tacksamma att insamlingen till vårt arbete har kunnat fortgå under pandemin och att så många fina initiativ till samverkan och aktivism blommat upp trots svåra förhållanden. Kampen fortsätter!

Solidariska hälsningar,

Louise Lindfors, Generalsekreterare
Anette Zetterlund, Ordförande

Anette Zetterlund
Ordförande

Louise Lindfors
Generalsekreterare

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Afrikagrupperna är en feministisk solidaritetsorganisation och vår vision är en rättvis värld. Vi agerar i solidaritet med de människor som kämpar mot fattigdom och orättvisor genom att belysa och sträva efter att förändra orsakerna till ojämlikhet i det globala ekonomiska systemet. I detta arbete är Afrikagruppernas partnerorganisationer viktiga aktörer. Afrikagrupperna är en ideell, partipolitiskt och religiöst obunden medlemsorganisation med huvudkontor i Stockholm.

Organisationen har sitt ursprung i solidaritetsrörelsen i Sverige i slutet av 60-talet, både genom sitt stöd till befrielserörelserna i södra Afrika och genom att vara en stark kraft i kampen mot apartheid i Sydafrika. I dag är Afrikagrupperna framförallt verksamma i fem länder i södra Afrika: Angola, Moçambique, Namibia, Sydafrika och Zimbabwe, men flera av de organisationer vi ger stöd till har verksamhet regionalt i hela södra Afrika. I dessa länder är resursfördelningen mycket ojämn, fattigdomen utbredd, och hiv-prevalensen är bland den högsta i världen. Civilsamhället står inför stora utmaningar och utrymmet för civilsamhällesorganisationers möjlighet att verka krymper i stora delar av världen, så också i södra Afrika.

Tillsammans med partnerorganisationer i södra Afrika har Afrikagrupperna i mer än 48 år arbetat för och i området. En lika viktig del av Afrikagruppernas verksamhet sker i Sverige genom insamling, information och påverkan. I Sverige bedriver Afrikagrupperna också ett politiskt påverkansarbete för ett erkännande av Västsahara som en självständig nation.

Belyser orsaken till fattigdom

Afrikagrupperna vill belysa orsaken till fattigdom och orättvis fördelning av makt och resurser snarare än att lindra symptomen. Av den anledningen arbetar inte Afrikagrupperna med välgörenhet utan med långsiktigt förändringsarbete. Solidaritet är Afrikagruppernas ledord i vår syn på samhället och i allt arbete vi utför.

Vi utgår från människors rätt till inflytande och att själva bestämma över sina liv samt att det är statens skyldighet att tillgodose denna rätt. Partnerskap och ömsesidig respekt i relationen mellan människor och organisationer är för oss ett grundläggande förhållningssätt, liksom jämställdhet samt hushållning med jordens resurser.

I Afrikagruppernas stadgar finns ändamålet med vår verksamhet beskriven:

”Afrikagrupperna arbetar för att belysa de globala orättvisorna och påverka de strukturer som skapar den skeva fördelningen av resurser och rättigheter. Afrikagrupperna arbetar i solidaritet och partnerskap, i södra Afrika och i Sverige, för att förändra dessa strukturer och skapa en rättvis värld. ”

Allt arbete som Afrikagrupperna och våra partnerorganisationer genomför bidrar till detta ändamål.

Rättighetsperspektiv och ökad jämställdhet

Samtliga av de partnerorganisationer som Afrikagrupperna stödjer (2021 gav vi finansiellt stöd till 29 organisationer, nätverk eller rörelser) är verksamma inom ett eller flera av våra tematiska områden. I vårt val av samarbeten är vi noga med att partnerorganisationens arbete ska ha ett rättighetsperspektiv, bidra till ökad jämställdhet samt att de ska ha en vilja och kapacitet att verka för förändring. Målgrupper för våra partnerorganisationer är i första hand människor som lever i fattigdom och blir marginaliserade.

Rättighetsperspektivet syftar till att ge människor kunskap och möjligheter att förändra sin situation och kräva sin rätt.

Vårt arbete i södra Afrika är tydligt kopplat till vårt insamlings-, informations- och påverkansarbete i Sverige. Beslut som fattas i Sverige och EU och globalt påverkar människor i södra Afrika. Vi lever i ett globalt system som kräver förändring och engagemang i Sverige likväl som i EU eller södra Afrika. Afrikagruppernas verksamhet finansieras till största delen av medel från Sida där vi i normala fall bidrar med en egeninsats på 10 procent. Under 2021 togs dock detta krav på egeninsats bort som en av alla de åtgärder regeringen sjösatt för att lindra eventuella ekonomiska konsekvenser av corona-pandemin. En del av vår verksamhet finansieras helt av egna insamlade medel.

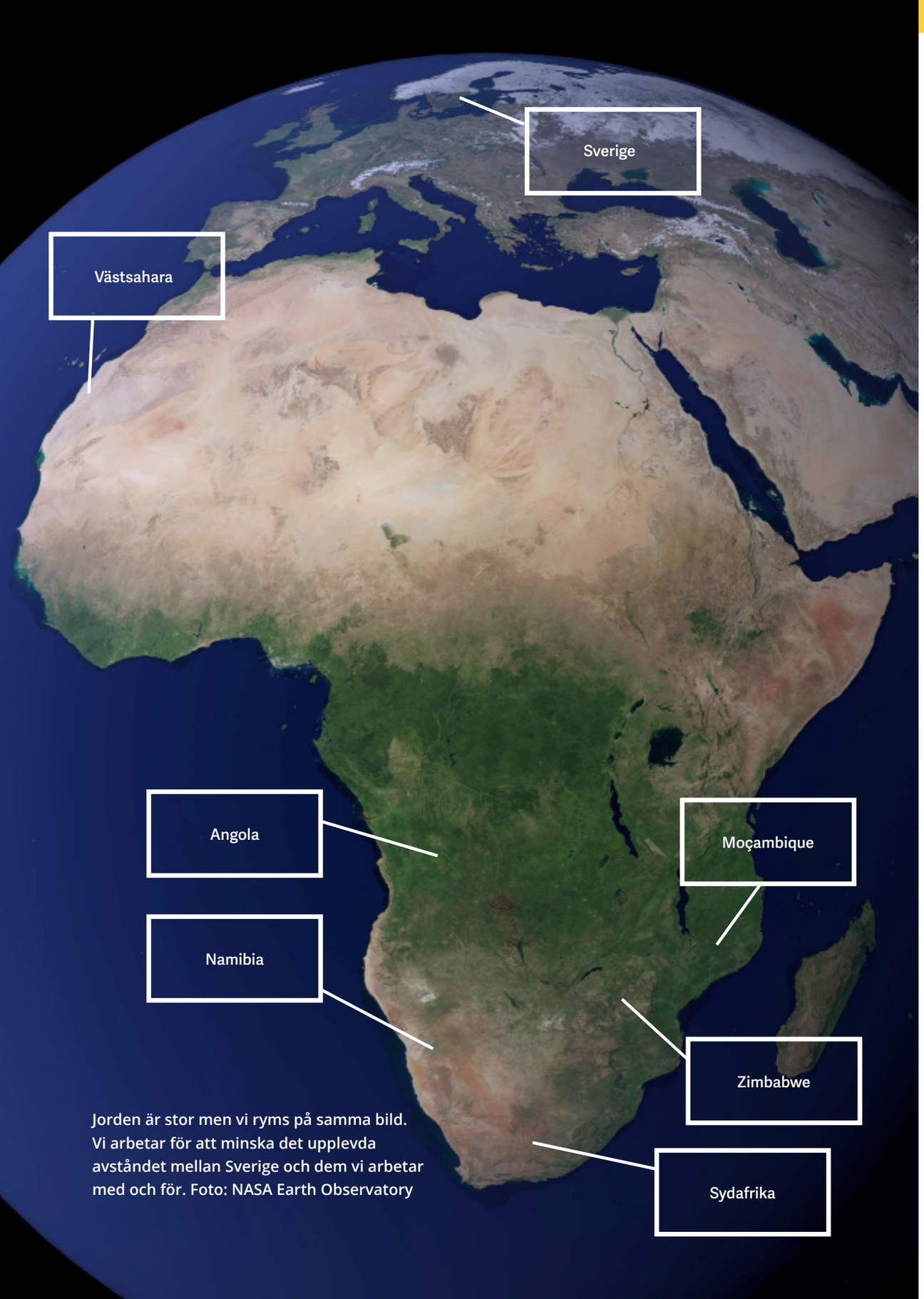
Afrikagrupperna - en medlemsorganisation

Afrikagruppernas verksamhet styrs av dess medlemmar, medlemsorganisationer, årsmöte och styrelse.
Styrelsen har också ett verkställande utskott som är aktivt mellan styrelsemötena. Organisationens löpande arbete leds av en generalsekreterare utsedd av styrelsen. Ideellt arbete utförs på olika nivåer i organisationen, dels i form av förtroendevalda i styrelse, styrelseutskott och arbetsgrupper och dels i form av aktivism lokalt av våra medlemmar och lokalgrupper.

Medlemmarnas kunskap, engagemang och solidaritet är avgörande för Afrikagruppernas verksamhet och riktning. I slutet av 2021 hade Afrikagrupperna 2460 medlemmar inklusive våra Afrikapartners (månadsgivare).

Bild: Växjö lokalgrupp deltar på Fridays for Futures globala klimatstrejk Foto: Växjö lokalgrupp

Jorden är stor men vi ryms på samma bild. Vi arbetar för att minska det upplevda avståndet mellan Sverige och dem vi arbetar med och för. Foto: NASA Earth Observatory

VERKSAMHET & RESULTAT 2021

2021 var det sista verksamhetsåret som styrdes av Afrikagruppernas strategi 2017–2021. I denna är rättvis fördelning av makt och rättvis fördelning av resurser det genomgripande temat som legat till grund för de övergripande mål vi satte upp för perioden.

Allt vårt arbete har en feministisk inriktning med fokus på stöd till organisationer, rörelser, mobilisering och deltagande kommunikation. Detta görs inom områdena sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter; mat- och markrättigheter; samt företag och mänskliga rättigheter. Genom stöd till 29 organisationer, nätverk och rörelser samt vårt arbete med insamling, påverkan och information i Sverige har Afrikagrupperna jobbat för att uppnå våra övergripande mål.

ÖVERGRIPANDE MÅL

Rättvis fördelning av makt

· Ökad makt för kvinnor att fatta beslut om naturresurser och hur de används

· Minskade negativa effekter för kvinnor orsakade av utvinning av naturresurser

· Sexuella och reproduktiva rättigheter respekteras, uppfylls och skyddas i högre grad

· Ett fritt Västsahara

Rättvis fördelning av resurser

· En högre andel av vinsten från naturresurser gynnar kvinnor lokalt

· Kvinnors rättigheter till hållbar jordbruksproduktion av eget val har ökat

· Mer rättvis/jämlik fördelning i hela leverantörskedjan inom jordbruksproduktion

· Förbättrade löner och arbetsförhållanden
för hemsjukvårdare och lantarbetare

· Förbättrad tillgång till hiv- och SRHR-relaterad samhällsservice, med särskilt fokus på ungdomar

TITLE: VOICES

Poem by: Teresia Bella Nelumbu

Voices are sounds.
And sounds come from everywhere,
And everywhere can be anywhere,
And anywhere can be everything.
Voices, voices are everything.

Voices, voices of people.
Animals,
Plants,
Earth.
You and me.

Voices of those that are crying out loud for justice and no crisis.
Fires burning,
Animals dying,
Families praying for their loved ones to be found.
No words, less sound.
No actions, just doubts.

Voice: noun,
plural noun: voices

1-the sound produced in a person's larynx and uttered through the mouth as speech or song.
2-a particular opinion or attitude expressed.
Voice, voices, speech, sound, expression.

Voices.
Loud and as clear as day, statements made in and out day by day.
Promises broken, voices gone unheard, hearts shattered, blind eye turned to the ones that need it the most.
Words said, still
No changes.

Pages.
Pages left unturned, secrets kept under the rugs, the justice system still chooses to fail us.
The ones that are in the dirt is not them,and for them they look foward to just another vacation.
The monsters walk amongst us because they are let out on bail, no jail.
But they say you won't feel the pain until it hits home.
What they don't know is that the home we speak of is our country.

Home country, mother land.
Land of the brave, they said
But what is bravery when there is no equality?
Beauty reduced to an amount of low quantity.
Bloodshed on the streets, hearts full of greed.
Agreed to be sold off!
It's almost like we are still living in the"white-men era"

Voices.
Voices that are quieting down.
Silence is becoming a norm because voices are slowly turning into bodies.
Bodies of sexual abuse,
used and left out to rot.
Cases turn cold because no one is bold enough to hold on to the bulls horns and hope for a better future.
Visions destroyed.
Voices unheard, voices made small.
Voices are gone. But,
Voices are strong.

SEXUELL & REPRODUKTIV HÄLSA & RÄTTIGHETER

Women's Leadership Centre (WLC)
WLC driver *"Ti Soros Ge - It's My Body"* - ett spännande och innovativt initiativ med fokus på SRHR. Det är en kampanj för att få slut på mäns våld mot flickor och kvinnor genom att utmana patriarkala normer och skadliga kulturella sedvänjor som begränsar både den kroppsliga integriteten och den kroppsliga autonomin hos kvinnor, tonårsflickor och hbtqi-personer i Namibia.

I en av aktiviteterna, "Dancing for myself", lärde sig 252 flickor i ålderarna 12–16 år en ny dans för att stärka deras medvetenhet om sina kroppar: att deras kroppar tillhör dem, och att de har rätt att göra egna val om sina kroppar som bidrar till trygghet, glädje och stolthet över vem de är. Att de kan dansa för sin egen skull, inte för att behaga mannen.

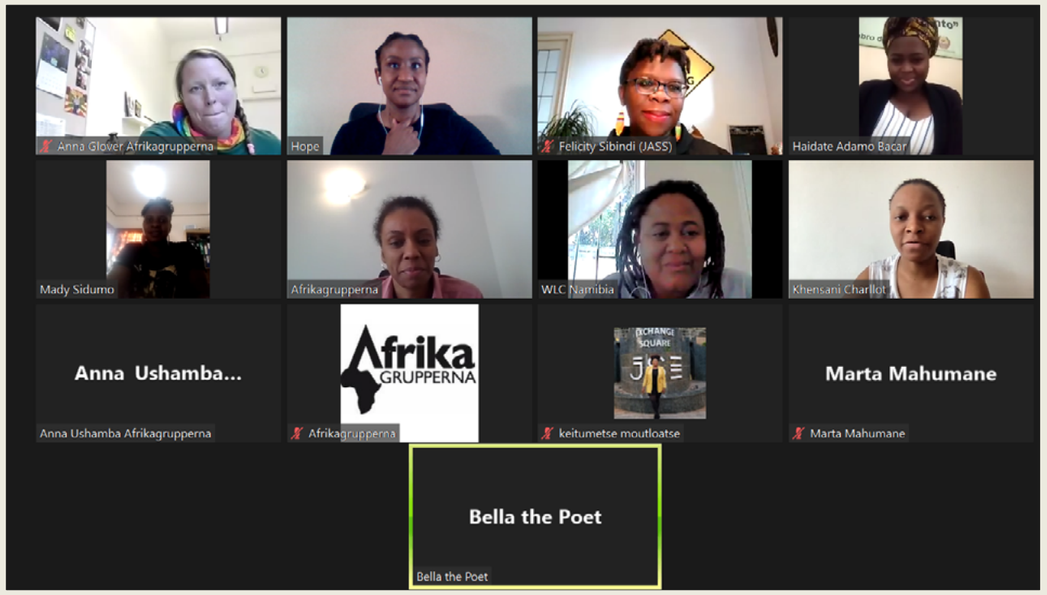
I aktiviteten användes även traditionell kunskap och kultur vilket ytterligare hjälpte flickorna att stärka sina röster genom dans och därmed bygga modet att berätta om det våld som utövas mot deras kroppar.

Positive Vibes
Positive Vibes påverkansarbete i Namibia för hbtqi-personers rättigheter har utökats med ett regionalt program i sex afrikanska länder med Namibia som centralt genomförandeland (Inclusive Governance Initiative).

Programmet är utformat för att stödja länder i Afrika söder om Sahara att ta ansvar för och inkludera hela sin befolkning, inklusive hbtqi-personer. Detta förväntas i sin tur bidra till bättre lagar, mer lyhörda offentliga tjänster och sociala normer som bekräftar hbtqi-rättigheter samt social integration. Detta nya initiativ skiljer sig en del från deras tidigare regionala arbete. Tidigare har fokus legat på att stärka kapaciteten hos hbtqi-organisationer inom civilsamhället. Nu ligger fokus på policyförändring. För att stärka kapaciteten hos aktivister och allierade har projektet utvecklat en "läroplan" för workshops utformad för att uppmuntra kritiskt tänkande om samhället, strukturer och institutioner som reglerar makt, politik och medborgerliga friheter. Inom ramen för Inclusive Governance Initiative har Positive Vibes skapat kontakt med ledare i hela regionen som domare, religiösa ledare och regeringstjänstemän samt börjat identifiera potentiella partnernätverk som African Regional Judges Forum, Parliamentarians for Global Action, samt nätverk för religiösa ledare.

Madalena Sidumo från UNDE besöker Mbuvaskolan i Macaneta, Moçambique. Skolbesök är en aktivitet inom UNDEs sexualupplysningsprogram. Foto: Janeves Fernando.

Skärmavild från det digitala mötet med partnerorganisationer som arbetar med SRHR

Partnerorganisationer diskuterar ungas tillgång till SRHR

För femte året i rad samlade vi våra partnerorganisationer som arbetar med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) för att diskutera feminism, utbyta erfarenheter och lärdomar och bygga nätverk.

I år var det två dagar långa mötet digitalt och handlade om *"Organising for Inclusive SRHR Focusing on Young People and Adolescents: Barriers/Resistance and Opportunities."* Tolv organisationer och sociala rörelser deltog. Den första dagen handlade om åtkomlighet (accessability) och tillgänglighet (availability) och hur de båda påverkas av infrastruktur, kultur, religion samt utbildning. Brist på korrekt information leder ofta till begränsad tillgång till viktig hälsoservice som preventivmedel, rådgivning och abort. En annan viktig fråga är attityder bland de som arbetar inom sjukvården. Inkludering bör vara en ledstjärna, men verkligheten visar en annan bild där diskriminerande praxis, attityder och sekretessbrott hindrar tillgången till SRHR-tjänster. Det måste också finnas en rättvis fördelning av SRHR-tjänster och hälsocenter, både på landsbygden och i städerna.

Dag två fokuserade på vikten av en intersektionell analys i allt SRHR-arbete, där kunskap och förståelse kring sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck och könskarakteristika (intersexpersoner) särskilt diskuterades. Det är viktigt att erkänna de utmaningar som ungdomar generellt, och hbtqi personer specifikt, står inför när det gäller att få tillgång till SRHR-service. Social diskriminering, stigmatisering och tabun är fortfarande mycket starka, även inom hälsovården, och utgör en av de största utmaningarna för ungas tillgång till sina sexuella och reproduktiva rättigheter. Detta leder ofta till att felaktig information sprids baserad på moraliska och religiösa åsikter. Även på politisk nivå är det viktigt att dessa strukturella barriärer kriminaliseras då de upprätthåller och legitimerar tystnadskulturen.

Flera personer betonade hur viktigt det är att arbeta deltagande och inkluderande i lokalsamhällen för att bemöta och eliminera myter som gör det svårt att prata om SRHR och rätten att själv fatta beslut om sin egen kropp. Tillgång till SRHR beror till stor del på makt och ekonomisk (o)rättvisa. Därför påverkas unga människors aktiva deltagande i samhället i stor utsträckning av deras tillgång till SRHR. Deltagarna visade stor uppskattning och engagemang i erfarenhetsutbytet och betonade behovet av regional solidaritet.

"Vi är redo att ta arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter till nya platser i Moçambique"

Text skriven av Madalena Sidumo, samordnare för UNDEs rådgivningsprogram

Under året som gått har UNDE haft stora utmaningar med att parera pandemi smittspridningen och bedriva vår uppsökande upplysningsverksamhet i skolor. Extra svårt har det varit under perioder av nedstängningar. När läget tillåtit har vi fortsatt våra besök och även upprättat nya samarbeten.

För första gången besökte Mbuvaskolan i Macaneta på landsbygden i Maputoprovinsen i Moçambique. Här försörjer sig majoriteten av befolkningen på småskaligt jordbruk eller fiske och skolgång ses som ett privilegium som inte alla barn kan fullfölja till sista årskurs. Samtalen handlade om tvångsäktenskap, tidiga graviditeter, genusbaserat våld, sexuella trakasserier och korruption. Vi möttes av både stor nyfikenhet och stort intresse för att diskutera frågorna, då det var en nyhet för dessa elever att få besök av en organisation som jobbar inom detta område.

Det var många som kunde ställa frågor till oss på temat sex och samlevnad som de inte vågar ställa hemma. Frågor som vid vilken ålder en borde inleda en relation eller gifta sig. Eleverna lyfte också frågor kring myter och tabun. För mig är det direkta gensvaret från ungdomarna vi möter otroligt motiverande.

Deras uppmärksamhet för att lära men även att ifrågasätta är berikande för gruppen av ungdomar på skolan men även för oss på UNDE. Det är i möten som dessa vårt arbete verkligen kan göra skillnad. Upplysning är otroligt viktigt för att kunna göra informerade självständiga val och bidra till ett jämlikt samhälle.

Jag ser fram emot ett år där vi fortsätter att utveckla vår verksamhet och tar arbetet för allas rätt till sexuell och reproduktiv hälsa vidare!

Madalena Sidumo, samordnare för UNDEs rådgivningsprogram Foto: Mitra Mäki

Protester mot ReconAfricas prospektering i Kavango, Namibia
Foto:Nick Clark för Women's Leadership Centre

NATURRESURSER & MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Partnerorganisationer står upp mot prospektering och utvinning av gas

När det kanadensiska företaget Recon Africa började söka efter olja och gas i Kavangoregionen i norra Namibia och i Okavangodeltat i nordvästra Botswana, ett unikt och känsligt naturområde och hem för urfolket San, tog Afrikagruppernas partnerorganisation Women's Leadership Centre (WLC) i Namibia initiativ till en namibisk rörelse mot exploateringen.

Tillsammans med människor vars hem och försörjning hotas, och andra aktörer i civilsamhället, kräver de att alla olje- och gasborrningar i Kavangoregionerna stoppas tills en oberoende offentlig utredning av effekterna av exploateringen med medverkan av både civilsamhälle och tekniska experter har genomförts.

Protestlistan har undertecknats av ett stort antal namibiska och internationella civilsamhällesorganisationer. WLC som länge arbetat med att stärka och stötta unga kvinnor från Sanfolket rapporterar att dessa nu höjer sina röster mot fossilutvinningen. WLC:s arbete har fått erkännande både lokalt och internationellt.

Även partnerorganisationen Legal Assistance Centre (LAC) i Namibia är engagerade i kampen. De driver bland annat ett fall där en person fått sin åker- och skogsmark förstörd av Recon Africa utan att ha blivit tillfrågad eller gett sitt medgivande. LAC sprider också information och utbildar berörda människor om sina juridiska möjligheter att kämpa mot olje- och gasexploateringen. Bland annat har de annordnat en två-dagars workshop och sammanställt information på sin hemsida.

Fortsatt konflikt i Cabo Delgado

Den väpnade konflikten som blossat upp, och förvärrats i exploateringens spår, i Cabo Delgado i norra Moçambique har fortsatt. I slutet på mars 2021 skedde ännu en attack som tog människoliv och förvärrade flyktingkatastrofen. Attacken skedde mot staden Palma alldeles i närheten av fossilgasverksamheten. Det i gasprojektet drivande bolaget Total svarade med att hävda *"force majeure"* och lämnade området utan att ta ansvar för konsekvenserna som de därmed förorsakat lokalsamhällena.

Afrikagruppernas partnerorganisation Justiça Ambiental (JA!) fortsätter enträget arbetet med att uppmärksamma de rådande förhållandena och utkräva ansvar från inblandade parter. Under 2021 har JA! besökt de drabbade områdena, lyssnat på deras upplevelser och utbildat kring bland annat landrättigheter. De har ordnat erfarenhetsutbyten med representanter från andra samhällen som påverkats av gasutvinning med fokus på deras motståndskamp. I samband med att Total lämnade landet, tillfälligt, krävde JA! - med stöd av tolv andra allierade organisationer - att företaget skulle ta ansvar genom att bland annat betala skadestånd för de skador de åsamkat samt ersätta de familjer som tvångsförflyttats. JA! har även på andra sätt fortsatt stötta kampen att få ersättning för de som förlorat sin mark och försörjning.

JA!:s arbete mot gasutvinningen sker även internationellt. De har deltagit i de inblandade storföretagens bolagsstämmor där de tagit ordet, informerat om konsekvenserna av deras verksamhet och utkrävt ansvar. Med hjälp av Business and Human Rights Resource Centre (BHRRC) har de skickat ytterligare frågor till ExxonMobil.

JA! har adresserat den sydafrikanska regeringen för att få dem att upphöra med den statliga finansieringen av fossilgasprojektet och hålla sydafrikanska legosoldater ansvariga för krigsbrott i Moçambique. Det har skett genom rundabordssamtal med sydafrikanska parlamentariker och genom en solidaritetsförklaring som de skrivit tillsammans med bl.a. Afrikagruppernas partnerorganisation WoMin.

Afrikagrupperna har under året uppmärksammat situationen i Cabo Delgado genom evenemang på Bokmässan i Göteborg och på MR-dagarna. Under den kurs för aktivister på temat "Företagens makt och vårt motstånd" som Afrikagrupperna höll tillsammans med Färnebo folkhögskola bjöd vi in representanter från både WLC och JA! då de fick möjlighet att utbyta erfarenheter från sina respektive kamper och knyta kontakter. Medverkade gjorde även en representant från den svenska föreningen "Urbergsgruppen" som drivit kampanjer mot kalkbrytningen i Slite på Gotland.

Genom nätverket Schyssta pensioner, har Afrikagrupperna uppmärksammat AP-fondernas investeringar i fossilgasindustrin i Cabo Delgado som genom ett nystartat nätverk vill få ett stopp på AP-fondernas kränkningar av mänskliga rättigheter och miljöförstöring. Nätverket har lämnat in en anmälan till FN:s råd för mänskliga rättigheter där flera fall, däribland stödet till gasprojekten i Cabo Delgado, lyfts som exempel på hur Sverige bryter mot de mänskliga rättigheterna genom AP-fonderna. Inför anmälan samlade nätverket in 3 000 namnunderskrifter. Afrikagrupperna har även mobiliserat och engagerat aktivister i frågan genom helgkursen på Färnebo folkhögskola.

Situationen i Cabo Delgado visar tydligt behovet av globalt bindande regler för företag vad gäller mänskliga rättigheter och miljö. Afrikagrupperna, JA! och flera andra partnerorganisationer är därför fortsatt engagerade i den globala kampanjen *"Global Campaign to Reclaim Peoples Sovereignty, Dismantle Corporate Power and Stop Impunity"* och driver på för att få till ett starkt bindande FN-fördrag för företagande och mänskliga rättigheter som kan ändra spelreglerna och få stopp på den strafflöshet för storföretag som råder idag.

Afrikagrupperna arbetar både i nätverk och i samarbete med andra organisationer

Afrikagrupperna är aktiva medlemmar inom Swedwatch där vi också har nominerat styrelsens nuvarande ordförande och en suppleant samt leder valberedningens arbete. Genom Swedwatchs rapporter kan vi belysa olika frågor med svenska företagsintressen och de erfarenheter våra partnerorganisationer har av kränkningar mot mänskliga rättigheter och miljöförstöring.

Afrikagrupperna är också aktiva medlemmar i plattformen Concord Sverige, som granskar svensk och europeisk utrikespolitik, tillsammans med totalt 81 organisationer från det svenska civilsamhället.

Afrikagrupperna var under 2021 aktiva inom fyra av Concords arbetsgrupper – jämställdhetsarbetsgruppen, arbetsgruppen för civic space, arbetsgruppen för företagande och mänskliga rättigheter och gruppen kring klimat och biologisk mångfald.

Tillsammans med fyra andra medlemmar i Concords jämställdhetsarbetsgrupp tog vi fram ett underlag till riksdagsmotioner om jämställdhet i utvecklings- och utrikespolitiken 2021 och bidrog via civic Space-gruppen med underlag och rekommendationer kring hur inkludering och säkerhet tillgodoses i en era av digitala möten och digitala konsultationer.

Afrikagrupperna är också med i nätverk för generalsekreterare, programchefer och controllers från Sidas strategiska partnerorganisationer.

Afrikagrupperna deltar även aktivt i nätverket Gender in Programming där organisationerna tittar närmare på och delar med sig av arbetssätt och metoder för att säkerställa och fördjupa jämställdhet och genusperspektiv i all programverksamhet.

Nätverket Makten över maten samlar småbrukar-, solidaritets-, miljö- och människorättsorganisationer och skapar opinion för matsuveränitet och rätten till egen produktion och konsumtion av mat.

Sedan 2019 är Afrikagrupperna medlemmar i det europeiska nätverket ZEN (Zimbabwe European Network) som samlar europeiska organisationer verksamma i Zimbabwe och 2020 blev Afrikagrupperna medlemmar i den globala kampanjen Global Campaign to Reclaim Peoples Sovereignty, Dismantle Corporate Power and Stop Impunity, för att på ett effektivare sätt kunna driva påverkansarbete för bindande regler för trans- och multinationella företag vilket också görs genom Treaty Alliance Sverige respektive Europe.

Afrikagrupperna är också tillsammans med andra civilsamhällesorganisationer med i nätverken Schyssta Pensioner och Vi anmäler AP-fonderna som kräver att de svenska pensionsfonderna inte ska bidra till kränkningar av mänskliga rättigheter och miljöförstöring.

Varje år är vi också återkommande nominerande organisation till Forum för Levande Historias internationella pris för humanitära och demokratifrämjande insatser, Per Anger-priset. Utöver dessa samarbeten och nätverk är Afrikagrupperna medlemmar i insamlingsorganisationernas branschorganisation, GIVA.

Bildkollage från Jordens Vänner för nätverket *Vi anmäler AP-fonderna*

Kolkraftverk i bakgrunden intill närliggande bostadsområde i Sydafrika
Foto: Lena Granefelt för Swedwatch

MAT, MARK & FRÖER

Kvinnor samråder om markpoltiska frågor i Moçambique

UNAC har sedan 2017 arrangerat mängder av interna diskussioner, konsultationer och konferenser med anledning av den översyn av den nationella markpolitik som regeringen initierat. Under den stora konferens UNAC anordnade i slutet av 2021, med 110 deltagare från alla delar av landet, delade bönder sina erfarenheter, utmaningar och föreslog lösningar på de viktigaste problemen när det gäller frågan om styrning och markförvaltning i landet. Ett återkommande budskap var att gruvlagen inte ska väga tyngre än de lagar som gäller rätten till att bruka land, vilket idag är fallet.

Utöver denna konferens har UNAC dessutom under 2021 faciliterat nio rådgivande möten mellan dess medlemmar och representanter från Moçambiques mark- och miljödepartement. Att UNAC fått till stånd dessa konsultationer är ett resultat av det samförståndsavtal som organisationen tecknade med departementet under 2020 vilket har gett ökad möjlighet för representater från UNAC att bidra med input och påverka den nationella policyn gällande land och mark.

I öppna debatter presenterade bönderna de viktigaste problemen, utmaningarna och lösningar rörande tillgång till mark.

Fyra av dessa rådgivningsmöten var specifikt inriktade på de utmaningar som rör kvinnliga bönder och sammanlagt deltog 129 kvinnor under dessa konsultationer. Att UNAC valt att ordna speciella sessioner där kvinnliga bönders röster får höras är ett resultat av de feministiska utbildningar som organisationen genomgått de senaste åren i röreslen La Via Campisinas regi, finansierade av Afrikagrupperna.

Trots att nästan all mark i Moçambique brukas av kvinnor så saknar så många som 90% av kvinnorna de dokument, så kallade DUAT, som krävs för att bevisa sin besittningsrätt av marken. I allmänhet har kvinnor tillgång till mark enligt sedvanerätt och får förlita sig på vittnen för att bevisa sitt ägande eller rätten att bruka marken. Kvinnan förlorar oftast denna rätt vid skilsmässa eller om maken dör. I de fall det finns en DUAT är de utfärdade i makens namn. Risken att förlora sin mark är också stor då det finns ett hårt tryck på mark från olika jordbruks-, skogs- eller gruvbolag. För en kvinna är det både mycket krångligt och mycket dyrt att få tillgång till de nödvändiga dokumenten som bevisar hennes besittningsrätt.

Kvinnorna lyfte fram att systemet kring DUAT behöver förändras och att dessa ska vara baserade på sedvanerätt/traditionell lag. Vidare lyftes rekommendationen att utförandet av DUAT bör ha ett ”snabbspår” och att priset för detta bör subventioneras. För att tillgodose kvinnans rätt gällande markägande och kontroll vid skilsmässa och vid de fall maken dör bör lagarna kring markrättigheter ändras.

De synpunkter och krav som bönderna för fram är input till beslut och diskussioner i bland annat parlamentet och ministerrådet. Dessutom kommer en studie att genomföras baserad på de mest relevanta frågorna för bönderna för att ytterligare förstärka lobby- och påverkansarbetet med konkreta fall. Beslut om den nya nationella policyn förväntas fattas under 2022 och UNAC jobbar för att påverka resultatet in i det sista.

Bild från en öppen debatt arrangerad av UNAC i Matutuine i Maputo, Moçambique Foto: UNAC

Matsuveränitet

UNAC deltog i studien Food Systems in Moçambique: Towards a National Food Policy, i samarbete med Justiça Ambiental, Observatório do Meio Rural (OMR), Alternactiva och La Via Campesina. AFSA (African Alliance for Food Sovereignty) koordinerade studien. Detta är ett led i att visa alternativa livsmedelssystem med fokus på matsuveränitet samt att påverka för att detta perspektiv ska införlivas i ländernas program och offentliga policyer.

Studien belyser utmaningar med dagens livsmedelssystem och visar på glappet mellan livsmedelsproducenterna (bönder, fiskare, herdar och samlare), livsmedelskonsumenter och politiken som framförallt främjar stora jordbruksföretag.

De höga nivåerna av fattigdom, mat- och näringsosäkerhet samt kronisk undernäring återspeglar de brister i livsmedelssystemet som bland annat är förknippade med låga inkomster och marginalisering av jordbruket. Till exempel lyfts dålig infrastruktur, brist på kvalitet inom jord- och vattenbruk, svårigheterna att förörja sig på produktionen och problem med att ta tillvara på det som produceras.

Grunderna för hållbara livsmedelssystem är kopplade till mat- och frösuveränitet. En del av UNACs arbete fokuserar på att öka tillgången till inhemska fröer för sina medlemmar genom utbildning. 2021 gavs bönder kunskap om de negativa effekter som utsädeslagar och policyer kan ha på förvaltningen av utsädessystem. Efter utbildningen har deltagarna blanda annat bjudit in myndigheter på distriktsnivå att besöka sortförökningsfält av lokala frösorter, anordnat frömässor bland bönder och främjat utbyte av erfarenheter mellan föreningar som räddar och förökar lokala frön.

Rural Women's Assembly och Fröstudie
Afrikagruppernas partner Rural Women's Assembly (RWA) har tillsammans med ett feministiskt forskningskollektiv genomfört en studie på fröer i regionen.

Forskningsstudien påbörjades 2020 och syftar till att kartlägga information om mångfalden av fröer i sju länder (Lesotho, Swaziland, Sydafrika, Zambia, Zimbabwe, Moçambique och Malawi). Forskningen fokuserar på information, tillgänglighet till fröer, mångfald av fröer samt berättelser som visar kopplingar mellan generationer och förhållandet mellan frö och mat.

2021 deltog flera kvinnor i insamlingen av fröinformation och berättelser i sina samhällen. Kvinnorna som deltagit i studien beskriver det som en stärkande process, eftersom de kände ägandeskap och kunde bidra med mycket kunskap.

World Food Day
RWA deltog i de evenemang som arrangerdes i flera länder för att uppmärksamma Världslivsmedelsdagen. På temat "God mat från bra frö" krävde kvinnliga bönder och aktivister tillgång till mark, visade på fördelarna med agroekologisk odling och visade olika sorters inhemska fröer från sina länder. Kvinnorna visade en mängd olika inhemska fröer, grönsaker, mindre boskap, örter och vilda frukter. De lagade också traditionell mat, inklusive drycker, delade fröer och spred information.

I Zambia kammade RWA hem priset som bästa utställare nationellt.

RWAs aktiviteter in södra Afrika
RWA har under 2021 arbetat med olika strategier för att möta alla de utmaningar som pandemin har inneburit, särskilt när det gäller kvinnors försörjning.

I några länder ökade antalet medlemmar kraftigt, tex i Zimbabwe och Zambia som noterade ökningar i medlemsantalet med 3000 respektive 1500.

RWA har konsekvent tillhandahållit plattformar för lärande till sina medlemmar genom ledarskapsutbildning, feministiska skolor och utbildning i mediearbete. RWA:s onlineplattformar för sociala medier uppdateras kontinuerligt med händelser i de olika länderna. De digitala kunskaperna bland kvinnor har fortsatt att öka på grund av pandemin, de mesta kommunikationen ochde flesta mötena har under 2021 arrangerats online.

Feministskolor hölls i alla länder där RWA är verksamma och i Zimbabwe var 50% av deltagarna ungdomar. RWA har kämpat med bristande intresse från ungdomar att gå med i rörelsen. Men med införandet av mediaarbete, sparklubbar och inkomstgenererande projekt har det skett en förändring i vissa länder. I Zimbabwe levererar några av RWA:s unga kvinnor produkter till lokala företag, vilket resulterar i att de kan betala för grundläggande försörjning till sina familjer som skol- och sjukvårdsavgifter. Även i Malawi noterade RWA att unga kvinnor nu går med i rörelsen, då de sett fördelarna med att vara en del av sparklubbarna.

RWAs gren i Malawi rapporterar dessutom att 18 RWA-medlemmar innehar ledande positioner i områdesutvecklingskommittéer, där de har fortsatt att påverka dagordningarna för dessa strukturer. De har också lyckats rädda 70 unga flickor som hade tvingats in i äktenskap, och 63 av dem har gått tillbaka till skolan, efter att ha RWAs aktivister gett rådgivning och kopplat samman flickorna med organisationer som kunnat betala deras skolavgifter.

Fröbytaraktivitet av RWA Foto: Louise Lindfors

DELTAGANDE KOMMUNIKATION

Arbetet med deltagande kommunikation bidrar till Afrikagruppernas mål genom att skapa förutsättningar och möjligheter för rättighetsbärare, medlemmar och aktivister från våra partnerorganisationer att själva kommunicera sitt budskap, vilket är grundläggande i ett rättighetsbaserat arbetssätt. Arbetet syftar till att öka ägandeskapet och kontrollen över kommunikationen och användningen av den.

UNAC och korrespondentnätverket

Under 2021 har Afrikagrupperna fortsatt det djupgående samarbetet med den nationella bonderörelsen UNAC i Moçambique och dess nätverk av korrespondenter tillika småskaliga bönder. Korrespondenterna rapporterar om framgångar och utmaningar i deras respektive provinser och spelar en viktig roll för att förmedla information från landets alla hörn genom hela rörelsen vidare internationellt till systerrörelser, och andra civilsamhälleorganisationer.

UNAC publicerar varje kvartal en tidning med 20 sidor där runt 80% av innehållet är producerat av korrespondenterna och belyser småskaliga bönders vardag i Moçambique. Korrespondentnätverket bygger på deltagande och syftet med det är att inkludera röster från hela rörelsen. För att kunna göra detta och kontinuerligt upprätthålla nätverket organiserar UNAC regelbundna möten två gånger per år för korrespondenterna, så även 2021.

Ett av mötena hölls i Cahora Bassa i Tete-provincen där korrespondenter från alla provinser deltog. Syftet med mötet var att stärka korrespondenternas funktion och arbetssätt genom utbildning och erfarenhetsutbyte och att öka kunskapen kring flera aktuella ämnen för rörelsens medlemmar om landets politiska situation gällande jordbruk, landgrabbing, lagar och regelverk, klimatförändringarnas konsekvenser och hur covid-19 påverkat landsbygden i Moçambique. Mötet bygger också relationer mellan korrespondenterna och deras fortsatta engagemang i rörelsen liksom motivationen att fortsätta axla denna viktiga roll stärks.

Utöver detta var två medarbetare från UNACs kommunikations- och påverkansavdelning med och planerade Afrikagruppernas studiecirkel för medlemmar som gick av stapeln under 2021. Cirkeln fokuserade på deltagande kommunikation och matsuveränitet. Tillsammans med UNAC utformade vi cirkelns studieplan och under cirkelns gång genomfördes ett foto- och skrivarutbyte mellan deltagarna, UNACs kansli samt korrespondentnätverket. Ett urval av fotografierna och texterna som skapades under utbytet finns med i den utställning som studiecirkeln bland annat resulterade i.

Nätverksmöte med kommunikatörer

Afrikagrupperna har också hållit ett digitalt nätverksmöte tillsammans med kommunikatörer från 10 av våra partnerorganisationer för att bygga vidare på den plattform som vi initierade för några år sedan.

Diskussionerna kring tillgänglighet och digital inkludering samt trygga rum fortsatte med erfarenheter och infallsvinklar som uppstått under året som gått. Vem har till exempel tillgång till data, smatphones och andra enheter i områdena där vi jobbar? Detta är speciellt utmanande för kvinnor. De strukturella ojämlikheterna sätts i spel när det kommer till digital inkludering.

Även samtalen gällande språk- och läskunnighet tillika samtalen om översättningar och tolkningar av begrepp och koncept mellan olika typer av sammanhang fortsatte.

Matilde Buanausse visar sina egenodlade bönor i ett fotoutbyte mellan medlemmar i Afrikagrupperna och representanter från UNAC under vår studiecirkel i deltagande kommunikation 2021 Foto: Matilde Buanausse, UNAC

För att adressera dessa utmaningar har WoMin tagit fram en serie animerade kortfilmer om extraktivismens påverkan på lokala samhällen. Filmerna visar grundorsakerna till de multipla kriser som den afrikanska kontinenten brottas med, samtidigt som de illustrerar kvinnors organisering. Genom filmerna kunde de undvika att använda ett exkluderande språk men ändå få fram budskapet. Filmerna lanserades på YouTube men gjordes även i en lågupplöst variant för att kunna delas via meddelanden till minimal dataåtgång. Under WoMins feministskola i Zimbabwe visades filmerna och publiken kunde känna igen sig vilket i sin tur genererade många engagerande diskussioner.

Hur redovisas resultat bland våra partnerorganisationer?
Ett nytt diskussionsområde för nätverket detta år var hur vi som organisationer bäst bedömer effekter av våra kommunikationsstrategier och aktiviteter. Vilka är våra mål, varför har vi dessa mål och hur ska vi bäst göra för att uppnå dem? Det bör vi ha klart för oss och ständigt koppla tillbaka till för att kunna se om vi behöver göra justeringar i våra arbetssätt. För att få syn på om vi har tagit rätt väg för att nå målen.

Det är inte ovanligt att det uppstår ett glapp mellan en förändringsteori och att tillämpa den i praktiken. Hur vet vi att aktiviteterna, utbildningarna, workshops, kampanjer, inlägg i sociala media med mera leder oss mot våra mål? Glappet mellan insatserna och de ofta höga mål som vi som organisationer ställer upp kan benämnas ”the missing middle”. För att avlägsna glappet behöver vi även kontinuerligt återbesöka våra teorier för att identifiera antaganden som uppstår. Denna process av kontinuerligt lärande är av stor betydelse och kräver ett längre åtagande med en medvetenhet om att förändring och utveckling inte är linjära processer.

När vi analyserar data och bedömer om våra interventioner och strategier leder oss mot kvalitativa resultat och förändring måste vi vara uppmärksamma på de olika kontexter, omständigheter och andra bidragande faktorer som påverkar de förhållanden vi verkar inom.

Vår partnerorganisation ECARP gav ett exempel på mätning av ökad medvetenhet när det gäller krav på minimilön. Detta kunde de göra genom att följa upp hur många lantarbetare som krävde minimilön efter en medvetandegörande aktivitet, vilket blev en tydlig indikator på om deltagarna i aktiviteten använde informationen de tog emot när de förhandlade med arbetsgivare.

Reflektioner från två deltagare efter mötet:

” Det var fantastiskt att höra vad andra gör och hur de navigerar denna allt mer komplexa och våldsamma kontext. Jag tror vi alla har mycket att lära från varandra, så jag uppskattar platsen för att just lyssna och lära.”

” Det är viktigt för oss att lära från andra organisationers strategier medan vi försöker stärka och formulera våra egna.”

EVENT UNDER 2021

Biologiska mångfaldsveckan
Under en vecka i maj arrangerade vi en temavecka med fokus på biologisk mångfald. Syftet med veckan var att lyfta och synliggöra vikten av biologisk mångfald som idag är hotad, vilket uppmärksammades särskilt på internationella dagen för biologisk mångfald den 22 maj.

Målet var att sprida kunskap och engagera fler i frågan. Under veckan bjöd vi in experter på temat, bland andra Rebecka Le Moine från Miljöpartiet, Florian Maindl som är ordförande i föreningen SESAM, Christophe Golay från Geneve Institute, Juliana Porsani lektor vid Södertörns Högskola med flera. Vi involverade även våra medlemmar att berätta om hur de aktivt arbetar för att bevara den biologiska mångfalden i olika projekt.

I samarbete med våra medlemmar och inbjudna experter höll vi tre innehållsrika och engagerande digitala liveseminarier som totalt lockade cirka 90 tittare. Under veckan uppmanade vi även fler att delta i vår Fröaktion genom att ladda upp bilder på sociala medier.

Bokmässan 2021
På bokmässan deltog Afrikagrupperna genom generalsekreterare Louise Lindfors i arbetsgruppen som planerar Globala torget. Två av programförslagen togs in i Bok- och Biblioteks officiella seminarieprogram - dels ett samtal om demokrati och mänskliga rättigheter med Anders Kompass och ett om kampen om naturresurser i södra Afrika med Martin Schibbye. Dessa två seminarier filmades även för UR Play/Kunskapskanalen och beräknas nå ut till hundratals tittare genom den plattformen.

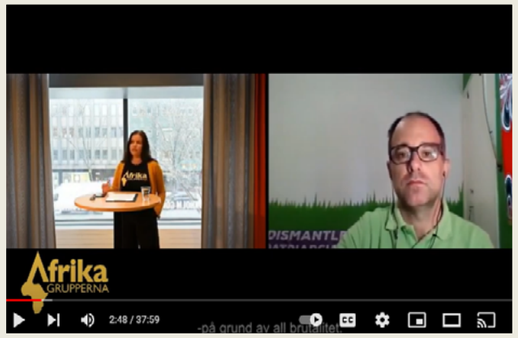
På Globala Torget, som blev ett hybridevent i Göteborg, lockade samtalet med förra årets Solidaritetsprisvinnare, Parul Sharma, till de högsta tittarsiffrorna med runt 1500 tittare och ett trettiotal i publiken live. Louise modererade även ett flertal andra seminarier och deltog i två runda bords-samtal på temat demokrati samt delade exempel från Afrikagruppernas viktiga arbete i södra Afrika.

Louise medverkade i en pod som producerades av Reportrar utan gränser direkt från Bokmässan; Yttrandefrihetspodden. Louise var gäst tillsammans med dåvarande ministern för internationellt utvecklingssamarbete Per Olsson Fridh och berättade om konsekvenser av pandemin på yttrande- och mötesfriheten i bland annat Moçambique och Zimbabwe.

Digitala Trädgårdsmässan
År 2021 valde Nordiska Trädgårdar att genomföra sin årliga mässa digitalt. Vi ställde om och skapa en egen landningssida, en så kallad digital monter, med vårt innehåll, länk till gåvoshop och programpunkter under mässan.

Då vi deltagit på mässan under tidigare år och att året dessförinnan ställdes in på grund av pandemin valde vi att ge det en chans. Nordiska Trädgårdars årliga mässa riktar sig till bland annat svenska hobbyodlare, en målgrupp vi också vill attrahera. Afrikagruppernas bidrag till mässan var att medvetandegöra besökarna om den aktuella problematiken kring att jorden håller på att förlora en rad olika frövariationer. De senaste 120 åren har 75 procent av jordens frösorter försvunnit och de fröer som finns kvar patenteras inte sällan av kommersiella krafter i en oroväckande takt.

Syftet med vårt deltagande på mässan var att synliggöra Afrikagruppernas arbete och kunskap inom ramen för vårt Sida finanserade projekt ”Rätten till mat, mark och fröer”. Inför mässan synliggjorde vi vårt deltagande och kommunicerade våra programpunkter i sociala medier samt genom nyhetsbrev till givare. Under själva mässan gjorde vi reklam för våra fröprodukter i vår gåvoshop samt uppmuntrade fler att anmäla sig till digitala seminarier som hölls av våra medarbetare Gloria Jimwaga, Anna Ushamba och Telma Alegre.

Skärmavbild från digitala seminariet med Louise Lindfors och Daniel Ribeiro från Justiça Ambiental.

Seminarium om konflikten i Cabo Delgado
Situationen för människorna i den konfliktdrabbade och exploaterade regionen Cabo Delgado i norra Moçambique har länge varit svår och blir snabbt alltmer katastrofal. Efter den fruktansvärda attacken mot staden Palma i mars i 2021 valde vi att mobilisera och lyfta konflikten till ytan än mer i Sverige. Detta gjordes genom att hålla ett webinarium i ämnet och skriva ett öppet brev till regeringen där vi uppmanade regeringen att bland annat driva på i EU och FN för att stödja befolkningen i Cabo Delgado, med såväl förstärkt humanitär hjälp som långsiktigt stöd.

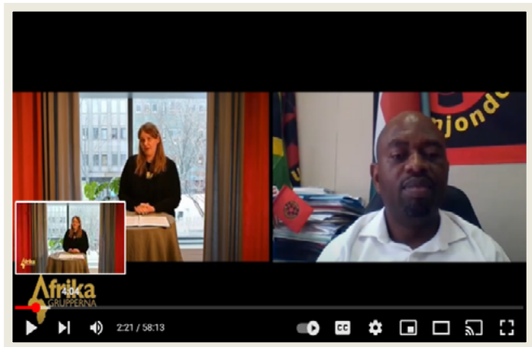
Gasfyndigheterna i havet utanför Cabo Delgados kust är bland de största som någonsin upptäckts. De tros vara värda över 500 miljarder kronor och har lockat många utländska företag. I exploateringens spår har svåra väpnade konflikter blossat upp och förvärrats. Över 500 familjer ur lokalbefolkningen, som i generationer främst levt av småskaligt fiske, har tvingats bort från sina hem och sin försörjning utan meningsfull konsultation eller skälig kompensation för att ge plats åt gasinfrastrukturen. I regionen Cabo Delagdo är nu omkring 743 000 människor på flykt.

Under denna period kommunicerade vi med våra givare och medlemmar samt anordnade ett digitalt seminarium där Louise Lindfors diskuterade den pågående situation i Cabo Delgado tillsammans med Daniel Ribeiro från vår partnerorganisation Justiça Ambiental.

Per Anger priset 2021 tilldelades Sibusiso Innocent Zikode som nominerades av Afrikagrupperna

Priset delades ut av Forum för levande historia den 21 april och i samband med prisceremonin anordnade vi ett digitalt seminarium. Pristagaren bjöds in tillsammans med andra experter och aktivister som är med i kampen för allas rätt till en värdig bostad. I diskussion deltog Nomsa Sizani, generalsekreterare, Abahlali baseMjondolo, Fredrik Gertten, journalist och filmskapare av filmen PUSH och Markus Knutagård, docent vid Lunds Universitet.

Vi skapade även ett koncept för att stimulera medlemsengagemang som vi kallade *"Ditt hem är inte ditt"* med syfte att sprida information om ämnet och för att sätta ljuset på orättvis fördelning av resurser, korruption och våld mot människor som bor i extremt utsatta områden utan varken vatten och electricitet. I konceptet erbjöd vi även medlemmarna att se dokumentären PUSH utan kostnad.

Skärmavbild från digitala seminariet med Per Anger pristagaren 2021 Sibusiso Innocent Zikode från Abahlali baseMjondolo och Anna Nordstrand, Afrikagrupperna

Bilder från digitala kampanjen skapade av Prime Unted Minds. Foto: Gerold Hinzen, Hu Chen, Gayatri Malhotra och Joshua Gaunt

DIGITAL KAMPANJ

Från jord till mord

Under hösten 2021 upphandalde Afrikagrupperna reklambyrån Prime United Mindes som fick i uppdrag att ta fram ett budskap och bildspråk till Afrikagruppernas årliga kampanj inom det Sida finanserade projektet för informations- och kommunikationsverksamhet.

Fokus på kampanjen var "corporate power", hur företag exploaterar människor och naturresurser med fokus på att lyfta exmepel från de länder och partnerorganisationer vi arbetar med i södra Afrika, som drabbats av exploatering.

Prime United Mindes tog fram tre rörliga bilder som vi använde oss av i den digitala marknadsföringen av kampanjen. De tog även fram budskapet och kampanjsloganen "Från jord till mord". Budskapet syftade till alla de aktivister och människorättsförsvarare som förlorat sina liv när de stått upp mot företags makt, samt alla de som förlorar sin försörjning när naturresurserna de är beroende av, tas över av företag.

Vi valde att genom kampanjen lyfta Fikile Ntshangase lite extra. Fikile var en miljöförsvarare och aktivist från Sydafrika, som brutalt mördades i sitt hem i KwaZulu-Natal den 22 oktober 2020. Hon kämpade emot gruvföretaget Tendeles kolgruva och betalade för det med sitt liv.

Vi startade kampanjen i samband med MR-dagarna den 10 december 2021 och den löpte digitalt till den 31 december.

Målet med kampanjen var informationsspridning och att personer skulle klicka sig in på vår hemsida via annonser. Därefter skulle de skriva upp sig på en mejllista för att lära sig mer om företags exploatering men även få konkreta tips på vad de kan göra för att engagera sig på temat.

Målgruppen för kampanjen var alla människor mellan 25-65+ år. Vi delade in annonseringen i 3 olika segment; 25-34 år, 35-45 år, 46-65+ år. De annonser som fick mest uppmärksamhet var de i den lägre ålderssegmenteringen, där många delade och gillade de rörliga bilderna på Instagram. Mest engagemang fick annonserna på Facbook i den äldre målgruppen, där många kommenterade på bilderna som i sin tur drev på diskussioner kring företags exploateringar, hur det ser ut i Sverige idag samt hur biståndsmedel ska användas för att bekämpa företags makt världen över.

Kampanjen fick bra spridning på sociala medier och vi fortsätter att sätta fokus på företags makt och exploatering även under 2022.

ENGAGEMANG

Studiecirkel 2021
The future is female farming- our own stories & utställning

Under våren 2021 anordande Afrikagrupperna en fristående studiecirkel som uppföljning på studiecirkeln som hölls i samarbete med ABF Stockholm under hösten 2020. Studiecirklarna har varit en utveckling av Afrikagruppernas fleråriga arbete med deltagande kommunikation. Syftet med studiecirkeln 2021 var ett fördjupat engagemang inom vårt arbete med rätten till mat, mark och fröer samt att genom praktiska övningar samskapa kommunikationsmaterial.

Deltagarna i studiecirkeln fotograferade och skrev texter om sina personliga förhållanden till dagens globala matproduktionssystem samt utforskade hållbara alternativ och vårt handlingsutrymme för att förändra systemet. Studiecirkeln genomfördes i samarbete med vår partnerorganisation UNAC i Moçambique genom både skrivar- och fotoutbyten. Utvärdering av studiecirkeln visade att de praktiska övningarna bidragit till nya perspektiv på matproduktion och konsumtion samt bidragit till beteendeförändringar.

"Jag skulle vilja säga från mina perspektiv då jag samspelat med Afrikagrupperna sedan 1992-2009, så var det väldigt roligt att komma tillbaka litegrann och se den vitalitet som finns i den här gruppen! Ni har snarast överraskat mig med hur pass givande även en sådan här studiecirkel kan vara och som tar tag i väldigt viktiga frågor som just fröer och matsuveränitet och annat!".

- Citat från en av deltagarna i Studiecirkeln

Utställningen på turné
Resultatet av texter och bilder från Sverige och Moçambique som skapats under studiecirkeln samlades i en utställning som visats både digitalt och fysiskt. Den fysiska utställningen fick långt större räckvidd än vi hade vågat hoppas på. Tack vare lokalt engagemang har den gjort Sverigeturné under hösten 2021. Den har satts upp på sju platser runt om i landet och nått långt utanför storstadsregionerna.

Bild: Boel Johnsson, Afrikagrupperna på Arbetarfilmfestivalen i Malmö Foto: Mitra Mäki

På initiativ av cirkeldeltagare från Malmö ställdes utställningen ut på Arbetarfestivalen på ABF i Malmö. I kontakten mellan en cirkeldeltagare och filmkollektivet Råfilm som ordnar Arbetarfilmfestivalen uppstod och utvecklades idén att göra en workshop knuten till utställningen under festivalen. Detta ledde i sin tur till att en workshopdeltagare och medlem tog utställningen vidare till Södra Afrika Föreningen i Skåne (SAFRAN) i Lund där den ställdes ut under deras årsmöte. Genom annonsering i Agera togs utställningen vidare till Växjö där den ställdes ut av Växjö Afrikagrupp på Linnéuniversitetet. Den åkte även vidare till Karlskoga där Naturskyddsföreningens lokalgrupp ställde ut den på biblioteket. I Korpilombolo ställdes den ut på kulturhuset av Korpilombolo konstförening i samband med en workshop om hållbar mat i samarbete med FIAN Colombia. Utställningen har även hängts upp på Solidaritetshuset i Stockholm.

STUDIECIRKELNS FOTOUTSTÄLLNING PÅ TURNÉ

Fotoutställningen på plats i Karlskoga

Fröaktion - chiliplantor i trappupgång

Fröaktion

Fotoutställningen på plats i Malmö

Övre raden från vänster: Vanja Gustafsson, Aymen Abdulhasib, Jenni Jungell, Charlotte Mårtensson, Victor Harms.
Under raden från vänster: Darcia De Man, Åsa Nordin, Peter Hult, Ciré Bah, Lars Igeland (Lärare, Färnebo Folkhögskola).
Foto: Boel Johnsson, Afrikagrupperna

Kurs med Afrikagrupperna och Färnebo Folkhögskola

Under hösten arrangerade Afrikagrupperna i samarbete med Färnebo Folkhögskola en kurs för att möjliggöra engagemang och fördjupat lärande i frågor om storföretags ökande makt och inflytande samt om metoder för att göra motstånd.

Kursen bestod av en digital introträff, en helg på Färnebo Folkhögskola och en avslutande digital träff. Totalt deltog 11 personer i kursen. Förutom föreläsare från Afrikagruppernas kansli så hade vi bjudit in gäster från Women's Leadership Centre (WLC) i Namibia, Justiça Ambiental! (JA!) i Moçambique och Urbergsgruppen i Sverige. Liz Frank från WLC pratade om arbetet för att stoppa olje- och gasprospekteringen i Okavangodeltat. Vanessa Cabanelas, Anabela Lemos och Erika Mendes från JA! pratade om både konflikten kring gasfyndigheter i Cabo Delgado och framgångarna med det tidigare kampanjarbetet mot företaget Green Resources.

Lisa Wanneby berättade om Urbergsgruppens arbete mot Cementa på Gotland och andra exempel på där företagens vinstmaximering prioriteras över miljö och mänskliga rättigheter i Sverige.

Kursdeltagarna arbetade sedan i grupper och fick planera engagemangshandlingar. Bland annat skrevs en insändare som fokuserade på AP-fondernas investeringar i företag som bidrar till miljöförstöring och kränkningar av mänskliga rättigheter och kopplingen till Cabo Delgado.

Flera deltagare skickade sedan in insändaren till olika tidningar. Den publicerades i Ystad Allehanda den 17 november 2021, på Folkbaldet den 28 november 2021, och i DN den 23 december 2021. Deltagarna har även skrivit under och spridit vidare namninsamlingen för att stoppa prospekteringen i Okanvangodeltat via Re:wild.org samt kampanjen Vi anmäler AP-fonderna som Afrikagrupperna är en del av.

Utvärderingen visade att kursen var uppskattad, att deltagarna lärde sig mycket och att Afrikagrupperna rekommenderas att ordna fler liknande kurser framöver.

Jenny i Hulene, Maputo håller i tidningen Gazeta Estudantil som UNDE ger ut. Tidningen innehåller information om UNDEs arbete och om elevernas rättigheter och delas ut gratis på skolor. Foto: Rosilio Jeremias Mucavele

VÄRLDENS BARN

Afrikagrupperna är en av 14 organisationer som ingår i kampanjen Världens Barn. Deltagandet för 2021 präglades som många andra verksamheter av en digital omställning. Liksom tidigare år stöttar Afrikagrupperna våra partnerorganisationer AMODEFA och UNDE med medel från Radiohjälpen via Världens Barn-kampanjen.

Kampanjen pågår under hela året men har sin kulmen under hösten med en direktsänd TV-gala på SVT1.

I vanlig ordning bidrog lokala Afrikagrupper med både informationsspridning, event och insamlingsaktiviteter. Gävle Afrikagrupp tog fram en flyer om UNDE och ordnade en utställning på Alternativboden Lyktan, där bössor också placerades ut. Gävle Afrikagrupp samordnade även insamling inom sitt lokala nätverk och Gävle Biståndsgrupp skänkte dagskassorna från sina två butiker den ”stora skrammeldagen” under lördagen 2 oktober.

Uppsala Afrikagrupp deltog på Kulturernas Karneval i Engelska parken i Uppsala med informationsbord och produktförsäljning till förmån för insamlingen. Täby Afrikagrupp deltog i både planering och genomförande av insamlingen i Täby under hösten tillsammans med flera andra föreningar.

Den 30 september anordnade Göteborgs Afrikagrupp tillsammans Svenska Afghanistankommittén ett event på Litteraturhuset med levande musik, föreläsning och insamling. Eventet uppmärksammades av P4 Väst.

Falu Afrikagrupp stod med informationsbord och bössor i centrala Falun under tre dagar. Dessutom var FAG involverad såsom lokalansvarig för hela Faluns insamling i samarbete med Diakonia, PMU, Röda Korset, Rädda Barnen, Svenska Kyrkan, en skola och ett par företag.

Flera lokalgrupper kompletterade sina aktiviteter med digitala bössor och insamling via QR-koder.

Bild: Moa Lindh som skramlar i Falun Foto: Monica Lindh

LOKALT ENGAGEMANG

Liksom 2020 har 2021 präglats av pandemi och restriktioner vilket påverkat möjligheterna att hålla igång lokalt engagemang. Två lokalgrupper har under 2021 förklarat sig vilande; Täby och Malmö. Linköping Afrikagrupp har inte rapporterat in någon verksamhet eller status.

Nedan följer ett axplock av hur Afrikagruppernas lokalgrupper bibehållit sitt engagemang under ytterligare ett pandemiår. Förutom vad som nämns nedan har flera lokalgrupper och stödgrupper haft besök på länk av kollegor från det regionala kontoret som berättat om arbetet i våra partnerländer.

Gävle Afrikagrupp har inte ordnat några egna utåtriktade aktiviteter men har via det lokala nätverket bestående av Gävleborgs biståndsgrupp, Alternativboden Lyktan och Färnebo Folkhögskola, synts och deltagit i gemensamma utåtriktade event. På Alternativboden lyktan synliggjordes Afrikagrupperna genom utställd information och försäljning av bland annat fröprodukter och kalendrar.

Stockholms Afrikagrupp har arbetat vidare med sitt kommunikationsprojekt som påbörjades under 2020 där de tagit fram statistik om utvecklingen i Afrikagruppernas partnerländer och verksamhetsområden och illustrerat detta i visuella ”infographics”. De digitala planscherna är nu klara och har även tryckts upp och är redo att börja distribueras under 2022.

Falu Afrikagrupp var tvungna att ställa in den studiecirkel med fokus på Västsahara som de planerat i samarbete med ABF även 2021. Den planeras istället att genomföras under 2022. Falu Afrikagrupp har ägnat en del av året till fortsatt kunskapsfördjupning i rätten till mat, mark och fröer. Detta avslutades med en aktion i oktober 2021 där Falu lokalgrupp skrev ett öppet brev till Bill & Melinda Gates Foundation med frågor om deras stöd till AGRA, vilket i skrivande stund ännu ej besvarats.

Uppsala Afrikagrupp har haft regelbundna digitala möten under 2021 till vilka olika gästföreläsare bjudits in för samtal om olika ämnen. Bland annat bjöds Bridget Bwalya Umar, gästforskare på Nordiska Afrikainstitutet, in för att prata om jordbruksbistånd i Zambia. Till ett annat möte inbjöds Kajsa Johansson som berättade om sin forskning på politisk mobilisering på landsbygden i Moçambique.

Växjö lokalgrupp valde en ny styrelse i januari 2021 och den tidigare tackades av. Den nya styrelsen plockade snabbt upp stafettpinnen och har under året varit aktiva både på instagram, haft regelbundna möten samt ordnat och deltagit i utåtriktade event. Bland annat har de ordnat filmvisning av Women Hold Up The Sky, en film som producerats av vår partnerorganisation WoMin. De har även annordnat program med fokus på SRHR tillsammans med Amnesty Växjö, RKUF Växjö och RFSU. Den 22 oktober arrangerdaes en global klimatstrejk där Växjö lokalgrupp deltog i centrala Växjö. Strejken organiserdes av Fridays For Future. Under eventet lyfte lokalgruppen vår partnerorganisation groundWorks arbete samt mordet på den sydafrikanska miljöaktivisten Fikile Ntshangase som mördades 2020.

Ådalens Afrikagrupp ordnade en digital filmvisning av Women Hold Up The Sky. Runt 25 personer deltog och filmvisningen genererade mycket positiv respons. Filmfokuset fortsatte även med ett gemensamt deltagande på digitala CinemAfrica festivalen i oktober. I november deltog Ådalens Afrikagrupp på Hola Folkhögskolas hållbarhetsdag. De hade en central roll och ansvarande för huvudprogrammet där de fokuserade på The Future is Female Farming, baserat på Afrikagruppernas material kompletterat med andra källor och material. Föreläsningen med ett 60-tal åhörare blev mycket väl mottaget och fick högsta betyg i skolans utvärdering av dagen.

Ådalens Afrikagrupp (ÅAG) har även fortsatt sitt engagemang inom Fairtrade genom både påverkansarbete och produktförsäljning. Inom ramen för rättvis handel uppmärksammade ÅAG problematiken kring handel med marockanska tomater och clementiner. Ådalen anpassade det flygblad med uppmaning om att bojkotta marockanska clementiner på grund av den illegala ockupationen av Västsahara, som Göteborgs Afrikagrupp delat med alla lokalgrupper och delade ut i några butiker i Kramfors.

Göteborgs Afrikagrupp har haft ett fortsatt starkt engagemang för Västsahara och ordnade ett event den 27 februari. I samband med att Sahara marathon gick av stapeln sprang en medlem en maratondistans (42 km), andra promenerade en kortare sträcka och engagemanget gick under sociala medier-parollen #springförvästsahara. Göteborgs Afrikagrupp har också bidragit till Afrikagruppernas insamlingsarbete. Under våren anordnades en Facebookinsamling med koppling till Frökampanjen som genererade drygt 7000 kr. Året avslutades även med en traditionell julavslutning och auktion som genererade runt 5000 kr.

Bild: Växjö lokalgrupp deltar på Fridays for Futures globala klimatstrejk Foto: Växjö lokalgrupp

Bild: Sibusiso Innocent Zikode **Foto:** Michael Jaspan

PER ANGER PRISET 2021

Per Anger-priset tilldelades 2021 människorättsaktivisten Sibusiso Innocent Zikode på nominering av Afrikagrupperna. Vinnaren kämpar för rätten till hem, mark och överlevnad för de allra fattigaste som lever i så kallade schack settlements. Priset delades ut av Forum för levande historia och gav Afrikagrupperna stor medial uppmärksamhet genom intervjuer och i både svensk och internationell press under året. Afrikagrupperna höll även egna seminarier med vinnaren och kommunicerade aktivt kring händelsen.

Årets pristagare Sibusiso Innocent Zikode arbetar för de fattigas rättigheter i Sydafrika. Han kämpar för rätten till hem och mark för samhällets mest marginaliserade medborgare. Han pekar på de svåra villkor som råder för de som bor i skjul i Sydafrikas fattigaste områden.

”Ett skjul som saknar vatten, elektricitet och avlopp är inte ett hem. Det är tvärtom livshotande villkor som slår särskilt mot kvinnor, barn och minoritetsgrupper. Orättvisorna är ännu tydligare nu när pandemin drabbar de redan utsatta.”
- Sibusiso Zikode

Sibusiso Zikode leder de fattigas kamp genom rörelsen Abahlali baseMjondolo, som han var medgrundare till för 15 år sedan då han själv bodde i en informell bosättning utanför Durban. Idag har rörelsen 82 000 medlemmar. Tillsammans sätter de ljuset på korruption, maktstrukturer och våld mot de som bor i slumområden, bland annat genom att driva rättsprocesser och nå ut medialt. För kampen att förändra har Zikode utsatts för hot och våld. Från hans rörelse har 18 medlemmar mördats för sitt engagemang under åren.

Per Anger-priset är svenska regeringens internationella pris för mänskliga rättigheter och demokrati. Priset instiftades 2004 för att uppmärksamma de insatser diplomat Per Anger gjorde under andra världskriget då han räddade ungerska judar undan Förintelsen. Forum för levande historia har regeringens uppdrag att årligen dela ut priset.

- Rätten till bostad är en mänsklig rättighet, trots detta ser vi hur hemlöshet, bostadsbrist och ojämlikhet växer globalt och även i Sverige. Vi på Afrikagrupperna arbetar för en rättvis värld och vill belysa och bekämpa fattigdomens orsaker. Årets Per Anger pristagare Sibusiso Innocent Zikode tar kampen för de mest utsatta på ett sätt som både upplyser och engagerar. Vi är så stolta över att ha nominerat honom och djupt tacksamma för de livsviktiga insatser han gör genom sin roll i rörelsen Abahlali baseMjondolo! säger Louise Lindfors på Afrikagrupperna.

Bild: Informell bosättning i Sydafrika Foto: Hope Khoza

Bild: Louise Lindfors och Ingrid Eckerman Foto: Anna Nordstrand

SOLIDARITETSPRISET 2021 TILLDELAS INGRID ECKERMAN

Solidaritetspriset delas årligen ut av Afrikagrupperna och pristagaren utses av styrelsen efter nomineringar från medlemmar och allmänheten. Vinnaren Ingrid Eckerman har under året som gått, genom en orolig tid av pandemi och djupa kriser, stått upp för solidariteten genom hennes gärningar för mänskliga rättigheter och lika värde. Ingrid har en gedigen erfarenhet av solidaritetsarbete, inte minst genom sitt engagemang i Afrikagrupperna och i flyktingfrågan.

Den 4 december 2021 delades årets Solidaritetspris ut under julmarknaden Schysst Jul på ABF i Stockholm. Ceremonin planerades samma dag som Afrikagruppernas styrelsemöte som också hölls i ABFs lokaler. Ingrid valde att prissumman på 10 000 kronor skulle gå oavkortat till Föreningen Stöttepelaren.

Generalsekreterare Louise Lindfors faciliterade prisutdelningen som bestod av ett scensamtal med Ingrid Eckerman om hennes inspirerande solidaritetsarbete, engagemang i föreningen Stöttepelaren och hennes bok "Den onödiga flyktingkrisen". Diplom och blommor delades ut. Afrikagrupperna passade på att sälja produkter i anslutning till scenen.

Prisceremonin var mycket uppskattad av vinnaren och gav även oss en bra möjlighet att lyfta vikten av solidaritetsarbete i ett sammanhang där vi vill synas, och kan få intresserade att engagera sig i Afrikagrupperna.

Bild: Ingrid Eckerman i rött vid demonstration utanför Sveriges riksdag, hösten 2020.

INSAMLING & KALENDERN

Trots pandemin har Afrikagrupperna haft en stabil insamling hela året vilket vi med stor ödmjukhet tackar våra givare för. Afrikagruppernas egen insamling är avgörande för både finansiering av vår verksamhet och för mobilisering för föreningen. Insamingen bidrar även till att kunna lägga den egeninsats om tio procent som vanligtvis krävs för statlig finansiering som SPO (strategisk partnerorganisation). Kravet togs temporärt bort för året på grund av särskilda omständigheter med hänsyn till pandemin.

Den nyrekrytering av givare som gjorts under året har värvats genom insamlingsbrev till personer som inte tidigare har varit i kontakt med Afrikagrupperna. Genom stora postutskick som vi gör varje tredje år fick vi in drygt 550 nya kontakter i givareregister. Våra nya givare får efter en tid erbjudandet om att bli månadsgivare (Afrikapartner) vilket ungefär ett femtiotal personer nappade på. Att vara Afrikapartner (månadsgivare) inkluderar även ett medlemskap i Afrikagrupperna. Genom att inkludera ett medlemskap i månadsgivandet ger vi dem som regelbundet stöder Afrikagrupperna rösträtt på våra årsmöten och på så sätt möjlighet att påverka organisationens utveckling. Det ger också en bild av hur många personer som står bakom Afrikagruppernas vision och arbete.

Afrikagrupperna har ett 90-konto och följer alla riktlinjer för insamling som styrs av Svensk Insamlingskontroll. Afrikagrupperna är även medlem i GIVA Sverige.

Nedslag i insamlingsarbetet 2021

Under 2021 samlade Afrikagrupperna in totalt 10 397 722 SEK vilket var 2 procent över budget. Av dessa kom 5 558 625 kr från allmänheten/privatpersoner, vilket motsvarar 53% av den totala insamlingen. 586 920 kr kommer från medlemsavgifter och 4 000 391 kr fick Afrikagrupperna från stiftelser och stödorganisationer.

De tre största intäktskällorna i storleksordning var; Radiohjälpens bidrag (3 678 391 SEK), intäkter från Afrikapartners, våra månadsgivare (3 312 633 SEK) och intäkter från postala insamlingsbrev (1 717 335 SEK).

Vi märker en uppåtgående trend av sporadiska gåvor inklusive kalenderdonationer medan antalet stödgrupper fortsätter att sjunka.

Andra utmaningar vi ser från ett insamlingsperspektiv är att vi som organisation är sårbara inför att stora givare försvinner. Under 2021 fick vi beskedet att vi inte fått vår ansökan beviljad för ett av de projekt vi sökt medel för från Radiohjälpen för verksamhet 2022, omfattande ca 1 miljon kronor. Vi ser ett behov av att arbeta strategiskt och aktivt med att diversifiera vår givar-bas och hitta nya givare och ansökningsförfaranden att satsa på.

Ett värmande bidrag från Sören Lindhs testamente

Bild: Sören Lindh

Sören Lindh var en solidaritetskämpe och en av Afrikagruppernas pionjärer genom historien. Han drev en outtröttlig kamp mot apartheid och lade grunden till Afrikagrupperna som organisation. Under sin sista tid i livet drev han en aktiv kamp mot ett fritt Västsahara. Den 11 maj 2020 gick Sören ur tiden till vår stora sorg. Sören lämnade efter sig en summa om 200 000 kr vilka Afrikagrupperna fick motta under en minnesceremoni i parken utanför Solidaritetshuset under våren. Varmt tack till Sören och familj för den generösa gåvan.

Fortsatt fokus på den digitala givarresan
Under 2021 har insamlingsteamet fortsatt arbetet mot effektivisering och förenkling av gåvoflöden via hemsidan. Vi märker att pandemin har hjälpt våra givare att bli mer digitala, och beställningar av hyllnings- och minnesblad önskas i större utsträckning än tidigare att mottas via e-post. På så sätt sparar vi både på vår arbetsinsats och på jordens resurser.

Ett ytterligare sätt att ta hänsyn till miljön är att vi valt att endast skicka tackbrev via e-post till våra månadsgivare.

Under 2021 har vi satsat på att göra det enkelt för våra givare att stödja Afrikagruppernas arbete och därför erbjuder vi i våra insamlingsbrev möjligheten att skänka en gåva via Swish, genom att skanna en QR kod med mobil. Vi har noterat att användandet av QR-kod har ökat successivt bland våra givare.

Vi har tagit ett rejält grepp om digital annonsering i sociala medier vilket visat sig vara en framgångsrik kanal för att nå ut till nya givare och för att sprida budskapet om Afrikagruppernas arbete. I annonseringen har vi testat olika budskap och bilder för att kunna jämföra resultat med syfte att lära oss vad det är som skapar engagemang och inte.

Hur säkerställs att pengarna hamnar i rätt händer?
För att säkerställa att pengarna går dit de ska har vi solida kontrollsystem på plats. Alla utbetalningar vi gör grundar sig i noggranna bedömningar och analyser av partnerorganisationernas planer, budgetar och rapporter. Detta är viktiga arbetsuppgifter för vår controller och våra programhandläggare, vilka också gör uppföljningsbesök hos partnerorganisationerna två gånger per år. Afrikagruppernas verksamhet och räkenskaper kontrolleras sedan av auktoriserade revisorer och Sida.

Afrikagrupperna är medlem i Giva Sverige, vi följer deras riktlinjer och redovisar vår insamling och verksamhet till dem. Vi är också beviljade 90-konto och följer reglerna för detta som kontrolleras av Svensk Insamlingskontroll. 83% av våra intäkter går till ändamålet, 10% går till administration och insamling, varav ca 3% är insamlingskostnader och resterande 7% är administrationskostnader för hela organisationen.

Årets kalender
Tillsammans med tolv unga lokala konstnärer från Angola, Namibia, Moçambique, Sydafrika och Zimbabwe i södra Afrika skapade vi kalendern för 2022.

Konstnärerna blev tillfrågade att välja en av de temaområden som våra partners arbetar inom och illustrera det utifrån sin egen stil, perspektiv och erfarenhet. De valde mellan Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, Mat- och markrättigheter samt Naturresurser, företag och mänskliga rättigheter.

Samarbetet med konstnärerna i årets kalender har inneburit en unik möjlighet för Afrikagrupperna att både främja konst som verktyg för förändring och lyfta ungas röster från södra Afrika. Tillsammans har vi skapat möjligheter för varandra, skapat kalendern för 2022 och tagit ett steg närmare vår vision!

Kalendern blev en succé och sålde över förväntan. Målet var att sälja dubbelt så många exemplar av kalendern som år 2021 då vi sålde 148 st. Årets försäljning resulterade i 356 sålda exemplar och ett stort engagemang bland medlemmar och lokalgrupper.

KALENDERN 2022

Omslaget och insidan av kalender för 2022

TVÅ AV KONSTNÄRERNA OCH DERAS BERÄTTELSER

Självporträtt av Jonathan Joni

"Jag arbetar med ett brett spektrum av konstformer från musik, video/film, målning och grafisk design. Min konst är mycket inspirerad av att lära mig mer om min "förlorade" identitet som afrikan. Efter att ha levt större delen av mitt vuxna liv utanför Zimbabwe är det konsten som håller mig kopplad till mina kulturella rötter. Konsten är mitt sätt att uttrycka mig om sociopolitiska frågor". - Jonathan Joni

"Min konst är starkt inspirerad av den skönhet jag associerar med svarta människor. Jag strävar efter att skapa självförtroende och väcka hopp hos dem som kan se sig sig själva i mina verk. Det är viktigt med förebilder och att stärka skönheten i olikheter. Lika viktigt är det att uttrycka känslor förknippade med de orättvisor och utmaningar som svarta människor möter dagligen".
- Naledi Tshegofatso Modupi

Självporträtt av Naledi Tshegofatso Modupi

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

I Cuamba i Niassa-provinsen i Moçambique samarbetar lokalföreningarna Yolaka och Hankoni med organisationen Othoko för att förbättra tillvaron för människor som lever med hiv. De levererar matpaket eftersom näringsriktig mat är avgörande för att kunna ta bromsmediciner. Foto: Mitra Mäki

ÄNDAMÅL

Ändamålsparagraf ur Afrikagruppernas senast reviderade stadgar 2020:

4:1 Afrikagrupperna arbetar för att belysa de globala orättvisorna och påverka de strukturer som skapar en skev fördelning av resurser, makt och rättigheter i världen. Afrikagrupperna arbetar i solidaritet och partnerskap med fokus på södra Afrika och Sverige. Allt med visionen om att skapa en rättvis värld.

4:2 Afrikagruppernas verksamhet baseras på stadgar och Värdegrund och formuleras i strategi och verksamhetsplan.

4:3 Afrikagruppernas arbete är rättighetsbaserat och för att uppnå våra mål på bästa sätt utgår Afrikagrupperna från en feministisk analys där vi genom mobilisering och engagemang,- samt det ekonomiska stöd vi ger, stärker det civila samhällets möjlighet att verka i egen rätt".

STYRELSEN & ÅRSMÖTE

De största besluten under första delen av året var att styrelsen tog beslut om att Afrikagrupperna skulle skicka in en ansökan till Sida för femårig finansiering av vårt utvecklingssamarbete och informationsarbete på belopp i storleksordningen 43-47 mkr årligen samt att styrelsen antog en ny strategi för Afrikagrupperna för de nästkommande fem åren 2022-2026.

I övrigt skedde sedvanliga styrelsemöten med bland annat planering inför årsmötet. Ett extrainsatt årsmöte hölls också. Det går att läsa mer om det under en egen rubrik på nästa sida.

Under andra halvan av året arbetade styrelsen mycket med att tillsammans introducera, utveckla arbetsformer- och grupper och upplägg och nya digitala rutiner för mötena då många nya ledamöter tillkommit.

De arbetsgrupper som har verkat under året är följande:

• **Engagemangsgruppen**, med syfte att stärka och utveckla engagemangsformer inom Afrikagrupperna, har under hösten lagt fram ett reviderat förslag om hur det tidigare av styrelsen godkända inriktningsdokument skall operationaliseras och genomföras med hänsyn till Afrikagruppernas övergripande strategi.

• **Personalgruppen**, med syfte att hjälpa och stötta generalsekreteraren i de fall och frågor där styrelsen bör närvara och medverka, har inte deltagit i några processer under 2021.

• **Policygruppen**, med syfte att säkerställa att alla dokument beträffande policy och riktlinjer för Afrikagrupperna är uppdaterade och enhetliga i form av struktur och språk, samt klargöra när, hur, och av vem dessa dokument ska uppdateras och antas, har tillsammans med kansliet påbörjat en genomlysning av samtliga policies under 2020 som stämdes av under 2021.

• **Strategigruppen**, med syfte att följa upp och utveckla Afrikagruppernas arbete med strategiutveckling, har arbetat med en plan för hur vi kan involvera medlemmarna i vårt strategiska arbete.

• **Stadgegruppen**, med syfte att utveckla stadgarna, har tagit fram ett förslag på stadgeändring som kommer att behandlas under årsmötet 2022.

Styrelsens organisering

Styrelsen har under året 2021 bestått av två styrelseuppsättningar. Den första uppsättningen bestod av 14 personer (9 ledamöter och 5 ersättare). Den andra uppsättningen bestod av 13 personer (9 ledamöter och 4 ersättare). Sju möten inklusive ett konstituerande möte, har genomförts under 2021. I och med de restriktioner som begränsat möjligheterna för fysiska möten, så har fem av sju möten hållits digitalt via plattformen Microsoft Teams, och de resterande två har varit hybridmöten med möjlighet att delta digitalt.

I september hade styrelsen en heldagsutbildning med syfte att utveckla styrelsens arbete. Utbildningen innehöll bland annat: vikten av att tänka smart och långsiktigt; styrelsens roll och ansvar; styrelsen som arbetsgivare; styrelsens arbete och organisering; samt, hållbart engagemang.

Samtliga möten har protokollförts och protokollen har delats inom organisationen. Båda styrelseuppsättningarna har arbetat i mentorskapspar där styrelsens ledamöter fungerar som mentorer för nytillträdda ledamöter. Styrelsens ledamöter fungerar även som kontaktpersoner för respektive lokalgrupp där de under året har samtalat kring lokalgruppens och styrelsens arbete.

Styrelsen har haft ett verkställande utskott (VU) som träffats mellan styrelsemötena för att fatta beslut delegerade till VU samt för att följa upp och planera för styrelsemöten.

Styrelsens verkställande utskott har under året bestått av ordförande, vice ordförande och en ledamot samt haft generalsekreterare och styrelsesekreterare som ständigt adjungerade. Gruppen har träffats 13 gånger. Vid samtliga möten togs minnesanteckningar.

Närvaro vid möten

Afrikagruppernas styrelse har hållit 7 möten under 2021. Styrelsens närvaro har varit som följer*:

Februari 2021: 71%
April 2021: 79%
Maj 2021: 69%
Juni 2021: 46%
September 2021: 85%
Oktober 2021: 46%
December 2021: 46%

*Styrelsen har uppnått kvotum och därmed varit beslutsföra under samtliga möten.

Extrainsatt årsmöte
Den 28 januari 2021 höll Afrikagrupperna ett extrainsatt årsmöte. Anledningen till detta var att styrelsen efter fyra avhopp av ledamöter (två ordinarie samt två suppleanter) ej följde stadgarna som anger att Afrikagruppernas styrelse ska bestå av åtta ordinarie ledamöter. Både Svensk Insamlingskontroll och Afrikagruppernas revisorer rekommenderade därför ett extrainsatt årsmöte.

Det extrainsatta årsmötet hölls via Zoom och faciliterades av anställda på Styrelsepost som även tillhandahöll det digitala röstningsverktyget Suffra. 22 medlemmar deltog i mötet, ett antal som efter halva mötet justerades ner till 21 medlemmar. Fyra nya ledamöter valdes in i styrelsen.

Följande valdes till ordinarie ledamöter till och med årsmötet 2021-05-30: Lena Martens Kalmelid (fyllnadsval) samt Sandrine Ndayambaje (fyllnadsval)

Följande valdes till ersättande ledamöter till och med årsmötet 2021-05-30: Lisa Broberg (fyllnadsval) samt Malte Roos (fyllnadsval). Vidare beslutades om två stadgeändringar, en gällande styrelsens komposition och en gällande antal för medlemsrevisorernas ersättare.

Ordinarie årsmöte
Söndag 30 maj höll Afrikagrupperna ordinarie årsmöte med en tillhörande workshop måndag den 31 maj. Förhandlingarna hölls även under detta årsmöte digitalt via Zoom, omröstning skedde med hjälp av Suffra och mötet leddes och faciliterades av anställda på Styrelsepost. Verksamheten för 2020 presenterades på samma sätt som under årsmötet 2020 genom att tre lokalgrupper bidrog med presentationer av sin verksamhet utöver Generalsekreterarens rapport och Ordförandes rapport. Ordförande Anette Zetterlund fick även fortsatt förtroende och omvaldes till Ordförande.

Inga motioner hade inkommit till årsmötet och förhandlingarna förflöt smidigt i det digitala formatet. Det var tydligt att den digitala mötesvanan ökat efter lång tid av pandemi och restriktioner. 31 medlemmar deltog initialt på mötet men röstlängden justerades under mötets gång ned till 26 medlemmar efter avvikelser.

Följande valdes till ordinarie ledamöter för ett två års-mandat vardera: Deniz Kellecioglu (nyval), Lena Martens Kalmelid (omval), Isatou Keita (omval), och Sandrine Ndayambaje (omval).

Följande valdes till ersättande ledamöter för ett ett-årsmandat vardera: Henrik Olsson Selerud (nyval), Malte Roos (omval), Jimmy Peterson (omval), och Kimanzu Ngolia (omval).
Följande valdes till ersättande medlemsrevisorer för ett ett årsmandat vardera: Leka Kiwara (omval) och Olof Löf (omval).

KPMG valdes som revisionsbyrå samt följande personer till auktoriserade revisorer: Tomas Mathiesen, ordinarie (nyval) och Fredrik Sjölander, ersättare (nyval)

Följande valdes till valberedningen för ett ett-årsmandat var: Calle Sundstedt (omval), Karin Sjöstedt (omval), och Josefin Pasanen (omval)

Årsmötet fick även besök av anställda vid det regionala på en ”meet and greet” som var väldigt uppskattat. Årsmötesdeltagarna fick ta del av en kontextanalys om hur pandemi och restriktioner och nedstängningar påverkat Afrikagruppernas verksamhetsländer. Vidare fokuserades en betydande del av samtalet på utvecklingen i Cabo Delgado i norra Moçambique. Samtalet avslutades med betoning på hur viktigt Afrikagruppernas arbete är och medlemmarna uppmanades att fortsätta engagera sig i solidaritet med våra partnerorganisationer.

Workshopmodulen som hölls den 31 maj utgjorde en del av Afrikagruppernas upphandlade arbete med en varumärkesanalys. Workshoppen leddes av Prime och sex medlemmar deltog i en engagerad diskussion om Afrikagruppernas kännedom i Sverige, identitet och historia.

Aktivitetsfonden 2021
Under 2021 har Afrikagrupperna fått in tre ansökningar till aktivitetsfonden varav samtliga beviljats. Totalt har en summa om 20 182 sek utbetalats. Aktiviteter som utförts är tryck av tidningen Safransbullen som ges ut av Södra Afrikaföreningen i Skåne, produktion och tryck av informationsplanscher med statistik över utvecklingen i Afrikagruppernas partnerländer som Stockholms Afrikagrupp gjort samt en medverkan för en medlem på MR-dagarna i december där utställningen *Diamonds are forever* visades.

Lokalgruppsbidrag 2021
Fyra lokalgrupper har under 2021 ansökt om och beviljats lokalgruppsbidrag om 3000 sek vardera. Totalt har 12000 sek betalats ut i lokalgruppsbidrag.

RISKFAKTORER

Afrikagrupperna har fortsatt arbeta enligt vårt system för riskhantering och i den inventering av risker som gjordes med Afrikagruppernas samtliga anställda och styrelse identifierades och hanterades följande risker för Afrikagruppernas verksamhet under 2021:

Registreringen
En av de viktigaste åtgärderna för riskhantering under 2021 var att Afrikagrupperna efter många år av förberedelser äntligen fick igenom en registrering i Sydafrika som Non Profit Company (NPC) vilket kommer att ge en säkrare hantering av såväl finansiella resurser som personella. Registreringsformen innebär att det är samma struktur för ansvar och delegation i hela organisationen och att den ideella föreningen Afrikagrupperna, genom sin på årsmötet valda styrelse, är huvudman för verksamheten även i Sydafrika.

Covid-19 pandemin och digitalisering
Pandemin har inneburit ett ökat fokus kring risker gällande den ökade digitaliseringen. Redan tidigare utgjorde digitalisering av information en risk för Afrikagrupperna och framför allt för våra partnerorganisationer som arbetar med frågor som i sig är riskfyllda och där aktivister är extra utsatta för hot. Även om digitaliseringen också har inneburit många fördelar där fler har kunnat delta i möten, har också oron kring digitala risker ökat markant under pandemin.

I samband med att hela vårt datasystem under 2022 kommer att bli molnbaserat och hanteras av ny leverantör kommer vi också att uppdatera interna riktlinjer kring digital säkerhet.

De nedstängningar av samhället och restriktioner när det gäller att träffas och resa har inneburit att Afrikagrupperna inte har kunnat genomföra alla de aktiviteter vi planerat för och heller inte kunnat samla in och uppdatera informations- och kommunikationsmaterial från våra partnerorganisationer i den utsträckning vi önskat och har behov av. Det har i stort inte påverkat våra resultat men har inneburit att vi i intern planering behövt ställa in och ställa om vissa aktiviteter och insatser till digitalt, och återanvända material och bilder.

Pandemin fortsatte även sätta begränsningar för hur personal kunnat samarbeta och resa. Ledningsgruppen förlängde den tillfälliga riktlinje som gav stöd för personal att planera arbetet på ett smittsäkert sätt, med uppmaning om hemarbete men även med stöd till utrustning av hemmakontoret och begränsning av antal personer per rum i kontorslokalerna.

Afrikagrupperna erbjöd som arbetsgivare att samtliga medarbetare fick planera vaccinering på arbetstid och fattade även beslut om en gåva på ett presentkort motsvarade 2 000 kronor per anställd, finansierad av personalfonden, enligt Skatteverkets regler 2021 för möjlighet till skattefri coronagåva till anställda. Detta för att ge extra motivation men också som ett sätt att väga upp för uteblivna aktiviteter såsom julbord och sommarfika.

Människorättsförsvarare, säkerhet och konflikt
Det finns stora risker för det civila samhället generellt och för aktivisters möjlighet att ta plats och göra sin röst hörd, i synnerhet när samhällen stängs ner och möjligheter att mötas har varit begränsade. Misstron mot regeringar att pandemin används som en förevändning att till exempel förhindra demonstrationer, är stor.

Partnerorganisationer i Moçambique rapporterar om att kränkningar mot mänskliga rättigheter har ökat och att det blivit svårare att hitta juridisk hjälp för de som behöver. Det handlar om frihetsberövande och fängslande utan grund men även om misshandel och dödshot, inte sällan med koppling till den pågående konflikten i Cabo Delgado. Under året har vi också tagit del av rapporter från ökat våld mot aktivister i eSwatini och har genom Rural Womens Assembly kunnat ge direkt stöd till fängslade och på annat sätt utsatta människorättsförsvarare.

Afrikagrupperna har under 2021 fortsatt att tillsammans med Southern African Human Rights Network söka former och en strategi för hur vi på bästa sätt ska kunna bemöta dessa hot, både mot aktivister specifikt och mot civil samhället i stort.

Korruption kopplat till svag ekonomi och politik
I stort har den politiska och ekonomiska utvecklingen gått bakåt i hela regionen med kraftigt ökande arbetslöshet och matbrist som följd. Förutom det stora lidande detta innebär för stora delar av ländernas befolkningar innebär utvecklingen också en ökad risk för korruption och oegentligheter.

Korruptionen är utbredd på alla nivåer i de regioner vi är verksamma. Afrikagrupperna har självklart nolltolerans mot korruption. Vi har under året tagit fram uppdaterade och detaljerade riktlinjer kring alla steg vi tar vid misstanke om finansiella oegentligheter hos en partnerorganisation. För att ytterligare stärka upp våra system uppdaterar vi även de uppföljningsdokument kring internstyrning och kontroll som ligger till grund för vart och ett av våra respektive partneravtal. Att ha starka system är oerhört viktigt när det gäller att hantera de finansiella risker vi tar när vi arbetar i osäkra kontexter.

Insamling och medlemmar
Afrikagruppernas finansiering och vårt beroende av några få stora finansiärer är en högst levande diskussion hos både personal och styrelse och vi arbetar med att identifiera nya finansieringskällor och samarbeten. Vi behöver täcka upp med fler intäktströmmar genom nya ansökningar, företagssamarbeten, stödgrupper och insamlingsinsatser.

Vi jobbar med långsiktig planering gällande insamling för att balansera både kostnader och intäkter och ser nu ett stort behov av att prioritera en omfattande kartläggning av nya finansiärer. En annan prioriterad fråga är behovet av nyrekrytering av medlemmar, en utmaning som flera medlemsorganisationer möter i Sverige. Medlemmar i Afrikagrupperna har en hög snittålder och vi har behov av en ökad tillströmning av nya medlemmar, då gärna i de yngre åldrarna exempelvis studenter.

PERSONAL

Afrikagrupperna har två kontor, ett i Stockholm, där arbetar ca arton anställda på hel- och deltid motsvarande knappt sjutton heltidstjänster under 2021 och ett kontor i Johannesburg med sex anställda och en medarbetare i Bulawayo i Zimbabwe samt en medarbetare i Maputo i Moçambique.

Afrikagruppernas styrelse är arbetsgivare för generalsekreteraren som har arbetsgivaransvar för kontoren. Kontorens medarbetare är indelade i följande team: ledningsgrupp, kommunikation och insamling, internationellt utvecklingssamarbete, ekonomi och HR. Personalansvar för ledningsgruppen ligger hos Generalsekreteraren, övrigt personalansvar är fördelat på kommunikation, internationellt utvecklingssamarbete och regionkontoret.

Covid -19 pandemin innebar att Afrikagrupperna nödgades ställa om många arbetssätt och att medarbetare även större delen av detta år begränsades i sina möjligheter att arbeta från kontoren, arbetsgivaren fortsatte att följa utvecklingen och uppdaterade den covid -19 riktlinje som antogs 2020 för att ge stöd i personalens möjligheter att arbeta i enlighet med nationella påbud. Riktlinjen tog upp rekommendationer om att arbeta hemifrån och restriktioner kring resor, satte gräns för maxantal per rum på kontoren.

Året innebar uppenbart mindre social kontakt på grund av covid-19 men Afrikagrupperna upplevde ändå en bättre och ökad kontakt mellan kontoren och höjd kompetens gällande digitala verktyg. Utmaningarna handlade främst om tillgång till el och uppkoppling i regionen och de tidvis tuffa restriktioner som infördes i regionen. Under året lämnades fullständiga dokument in till berörda myndigheter i Sydafrika för processen med registrering som Non Profit Company och Afrikagrupperna beviljades COIDA. Under 2021 genomförde den svenska delen av Afrikagruppernas ledningsgrupp en kompetensutveckling, Utveckling av grupp och ledare, och det finns en plan för motsvarande insats regionalt. Syftet är att stärka kompetens och utveckla ledarskapet i enlighet med tidigare arbetsmiljöprocess. I kursen ingick teori och praktik kring gruppsykologi, ledarskap och konflikthantering.

Den årliga medarbetarundersökningen visade ett fortsatt positivt resultat på övervägande delar, med undantag för området lön där ett lägre index indikerar planerade åtgärder framåt. Ledningsgruppen har tagit in underlag från en större lönekartläggning av Läkare utan gränser för att få insikt och jämförelsedata, en översyn planeras framåt.

Bild: Vägvy i Chimoio, Moçambique Foto: Mitra Mäki

EKONOMI & RESULTAT

Intäkter och kostnader

De totala verksamhetsintäkterna för Afrikagrupperna uppgick år 2021 till 57 832 tkr. De samlade verksamhetskostnaderna uppgick till 53 362 tkr. Under 2021 gick 76 procent av kostnaderna för utvecklingssamarbetet till våra partnerorganisationer, vilket är oförändrat jämfört med föregående år. De totala intäkterna från allmänheten inklusive bidrag från organisationer uppgick till 10 397 722 kr vilka förutom insamling även innefattar medlemsintäkter och försäljningsintäkter. Afrikagrupperna räknar gåvor och bidrag, exklusive statliga bidrag, som insamlingsintäkt. Afrikagrupperna har trots pågående pandemi under 2021 kunnat bibehålla och t o m kunnat öka insamlingsnivån något från allmänheten och har under året haft drygt 1 Mkr högre bidrag från Radiohjälpen jämfört med föregående år, vilket bidrog till totalt sett ökade insamlingsintäkter.

Insamlingskostnaderna blev under 2021 lägre än föregående år, då vissa planerade aktiviteter ej kunnat genomföras. Svensk Insamlingskontroll kontrollerar bland annat att insamlingskostnader, medlemskostnader och administration är på en rimlig nivå i förhållande till den totala årsintäkten. För Afrikagrupperna utgjorde dessa kostnader cirka 10 procent av den totala årsintäkten, vilket är oförändrat jämfört med föregående år.

Totalt uppgick kostnaderna för informationsverksamhet i Sverige under året till 5 826 tkr, varav Sidas informationsbidrag gav 2 820 tkr. Kostnaderna för "egenfinansierad information" blev lägre än planerat då vissa aktiviteter ej kunnat genomföras, men har ändå ökat i jämförelse med föregående år. Det har framför allt lagts ned mer kostnader på Afrikagruppernas hemsida och det har genomförts en större extern varumärkesanalys.

För verksamheten i södra Afrika uppgick kostnaderna till totalt 41 342 tkr, varav Sida bidrog med 41 187 tkr. Trots pandemin har utvecklingsinsatserna till största delen kunnat genomföras även om det i flera avseenden betytt att vi och våra partnerorganisationer har fått ställa om, genom att exempelvis ett flertal aktiviteter och "möten" har genomförts digitalt i stället för fysiskt. Inga utbyten eller resor mellan kontoren har gjorts och besök hos partnerorganisationer har varit mycket begränsade.

Under 2021 redovisade Afrikagrupperna ett nettoresultat på 4 471 tkr. Det positiva resultatet har uppstått främst genom lägre egeninsats till Sida (0,4% i stället för 10%) på grund av särskilda pandemiregler under 2021. I övrigt utföll insamlingskostnaderna och egenfinansierad informationsverksamhet i Sverige lägre än beräknat på grund av aktiviteter som ej genomfördes.

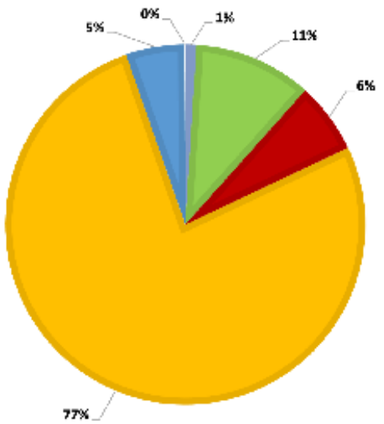
Praktikantprogrammet har under 2021 varit fortsatt "pausat" och en extern utvärdering av programmet har genomförts av en konsult från Sydafrika. Rapporten kom fram till ett flertal bra synpunkter och förslag till förändringar. Afrikagrupperna har ännu ej bestämt hur vi går vidare, men förhoppningen är att vi efter pandemin på något sätt ska kunna fortsätta med någon form av praktikant-program, förutsatt att de problem som funnits kring visum också får en lösning.

Placeringar samt information kring organisationens finansiella ställning

Afrikagrupperna reviderade under hösten 2021 riktlinjerna avseende kapitalplaceringar, där största förändringen innebar att totala anskaffningsvärdet för aktier och aktiefonder ej får överstiga 50% av det egna kapitalet utan styrelsens godkännande. Detta ska fortsatt syfta till att ge Afrikagrupperna både en kortsiktig och långsiktig god likviditet och tillfredsställande avkastning.

Verksamhetsintäkter

Verksamhetsintäkter 2021	Tkr
Medlemsavgifter	587
Gåvor	6 132
Radiohjälpen	3 678
Sida programstöd för utvecklingssamarbete	44 350
Sida programstöd för information och kommunikation	3 042
Övriga intäkter	42
Summa verksamhetsintäkter	**57 832**

De finansiella instrument som Afrikagrupperna för tillfället använder för placeringar är aktiefonder och räntefonder. Likviditet och placeringar sköts i egen regi med strävan efter långsiktighet. Det har varit fortsatt svårt att finna placeringar med god avkastning utifrån de kriterier Afrikagrupperna har satt upp, men kommer förhoppningsvis att bli något enklare efter ändrad kapitalplacerings-policy, vilken nu ger möjlighet till att placera mer i aktiefonder.

Afrikagruppernas placeringar har under året inte nämnvärt förändrats utan ligger kvar i en räntefond med låg risk hos Nordea på 5 Mkr som vid årsskiftet fortfarande genererade en positiv avkastning, men som under 2022 tyvärr fått en negativ avkastning efter all oro på finansmarknaderna.

Afrikagrupperna ligger även kvar med sin placering i "Swedbank Humanfond", som är en ideell fond där organisationen varje år tilldelas 2% utdelning från de sparare som har valt Afrikagrupperna för sitt välgörande ändamål, vilket nu senast i februari 2022 bidrog med hela 301 Tkr. Totalt har organisationen här en investering på 4,1 Mkr efter det att utdelningen återinvesterats i köp av fondandelar.

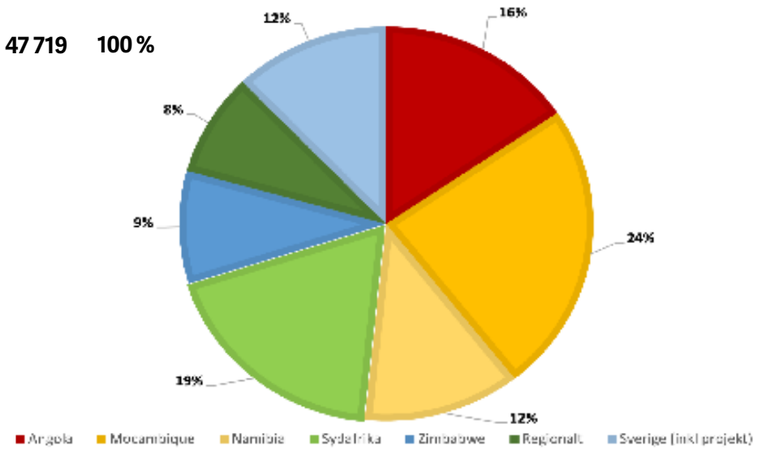
Värdeökningen i Humanfonden har under året varit god, men har efter årsskiftet reducerats på grund av oro på finansmarknaderna. Per 28/2-2022 fanns dock fortfarande ett övervärde i fond-andelarna med 2 459 tkr.
Det positiva resultatet på 4 471 tkr bidrar till att fortsatt stärka organisationens långsiktiga fortlevnad. Efter 2021 års överskott har Afrikagrupperna ett eget kapital på 23 183 Tkr, vilket innebär att organisationen nu har ett eget kapital som kommit över den första uppställda risknivån enligt beslutade riktlinjer (22 Mkr). Ambitionen är att framåt ej understiga denna nivå och att eventuellt framtida uppkomna överskott kan användas till verksamhet enligt den beslutade strategin.

Vi söker fortsatt extern finansiering av den verksamhet vi driver i Sverige och använder i möjligaste mån inte egna medel till detta. Afrikagrupperna har just avslutat sitt sista år i det 5-åriga avtalet med Sida för utvecklingsverksamheten och det förlängda avtalet för kommunikationsverksamheten. Bidragen har kunnat används fullt ut till överenskomna aktiviteter.

Afrikagrupperna har i februari 2022 tecknat ett nytt 5-årigt avtal med Sida, som är kombinerat för både utvecklingsverksamhet och informations- och kommunikationsarbete. Det nya avtalet med Sida bidrar därmed till en fortsatt långsiktig ekonomisk trygghet och stabilitet för organisationen.

Fördelning av ekonomiskt stöd

EKONOMISKT STÖD 2021	TKR	PROCENT
Angola	7 392	15,0 %
Moçambique	11 391	23,9 %
Namibia	5 855	12,3 %
Sydafrika	8 816	18,5 %
Zimbabwe	4 410	9,2 %
Regionalt	4 030	8,4 %
Sverige (inkl projekt)	5 825	12,2 %
Summa ekonomiskt stöd fördelat på länder	**47 719**	**100 %**

ORGANISATIONER SOM FICK STÖD 2021

Afrikagrupperna gav finansiellt och/eller organisationsutvecklande stöd till 29 organisationer, rörelser och nätverk 2021. Samtliga är verksamma inom någon eller flera av alla de frågor som Afrikagrupperna jobbar med. Verksamhet sker både lokalt, nationellt och regionalt beroende på organisation. Summan i SEK visar Afrikagruppernas finansiella stöd (avrundat till närmaste tusental) till organisationerna under 2021.

Angola

ADRA, Acção para o Desenvolvimento Rural e Ambiente, 5 350 000 SEK
(Stöd till huvudkontoret i Luanda samt antennerna i Benguela och Malanje.) Stor nationell organisation som arbetar för en lokal hållbar demokratisk utveckling genom folklig organisering, mobilisering och kapacitetsuppbyggnad. ADRA har verksamhet inom samtliga av Afrikagruppernas tematiska områden.

Ondjango Feminista, 268 000 SEK
Ondjango Feminista är en autonom feministisk rörelse som fokuserar på aktivism och utbildning för flickor och kvinnor kring deras rättigheter med bas i social rättvisa, solidaritet och frihet

Moçambique

Othoko, 1 200 000 SEK
Forum som består av tre föreningar, Yolaka, Hankoni och Othoko, för personer som lever med hiv i Cuamba i Niassa-provinsen. Forumet är knutet till hälsovårdens test- och ungdomskliniker samt lokalradion. Samarbetet ska förbättra det förebyggande arbetet med hiv och lindra konsekvenserna för dem som lever med sjukdomen.

AMODEFA, Associacao Mocambicana para o Desenvolvimento da Famillia, 2 850 000 SEK
Nationell organisation som främjar sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter för ungdomar, kvinnor och män, bland annat genom att driva ungdomsvänliga kliniker. AMODEFA är medlemmar i IPPF (International Planned Parenthood Federation). Ungefär 2 327 000 finansieras av medel från Radiohjälpen.

UNDE, Uniao para o Desenvolvimento Estudantil, 800 000 SEK
Den nationella unionen för studenters rättigheter som strävar efter en förbättrad arbetsmiljö i skolorna för både lärare och elever. De arbetar med information kring hiv och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt aktivt mot sexuella trakasserier i skolan. Allt vårt stöd till UNDE 2021 finansierades via Radiohjälpen.

Justiça Ambiental, 800 000 SEK
Justiça Ambiental arbetar för att öka medvetenheten och med att leda kampanjer mot det ohållbara utnyttjandet av naturresurser i Moçambique. De tillhandahåller forskning och stöd till civilsamhället och syftar till att öka medvetenheten och solidariteten inom och med drabbade områden.

Livaningo, 500 000 SEK
Livaningo arbetar med ett hållbart nyttjade av miljön, naturresurser och samhällens sociala välfärd och rättvisa. I deras arbete ingår att bevaka de megaprojekt som drabbar väldigt stora delar av Moçambiques befolkning.

UNAC, Uniao Nacional de Camponeses, 1 800 000 SEK
Nationell bondeorganisation som bedriver informations- och påverkansarbete, utbildning och organisering av bondeföreningar och rådgivning inom agroforestry - skogsjordbruk. Afrikagruppernas stöd har gått till framförallt informations- och påverkansarbete kring mark- och frörättigheter för småskaliga bönder samt till rådgivning inom agroforestry.

ADECRU, Acção Academica para o Desenvolviemento das Comunidades, 156 000 SEK
ADECRU är en ungdomsorganisation som arbetar för demokratisk, sociopolitisk och kulturell utveckling på landsbygden i Moçambique. Detta är en ny samarbetspart till Afrikagrupperna sedan 2020.

Namibia

PV, Positive Vibes, 1 150 000 SEK
Fokuserar bland annat på hiv-förebyggande arbete i Namibia och kopplingen mellan jämställdhet, sexualitet och hiv. Positive Vibes arbetar också med HBTQI-frågor regionalt i södra Afrika.

LAC, Legal Assistance Centre, 2 100 000 SEK
Ger rådgivning, sprider information och påverkar kring mänskliga rättigheter, lagstiftning och hur lagarna efterlevs. Har verksamhet inom alla Afrikagruppernas tematiska områden.

LaRRI, Labour Resource & Research Institute, 700 000 SEK
Forsknings- och utbildningsinstitut med fokus på fattigdoms- och fördelningsfrågor samt en stark arbetarrörelse. Utbildar fackföreningar samt påverkar regeringen att arbeta mer med fattigdomsfrågor och levnadsvillkor.

WLC, Women's Leadership Centre, 500 000 SEK
Mobiliserar kvinnor och visar hur personliga berättelser gör skillnad. Främjar kvinnors rättigheter och skildrar personliga herstories. Publicerar, för dialog kring och synliggör kvinnors narrativ. Det ger motståndskraft, morgondagens ledare och självförtroende hos kvinnor i utsatta delar av landet.

Sydafrika

WoMin, 600 000 SEK
Ett regionalt nätverk som arbetar för en hållbar användning och rättvis fördelning av Afrikas naturresurser med särskilt fokus på kvinnor. Samlar in dokumenterar vittnesmål genom metoden deltagande dokumentation.

ILRIG, International Labour Research & Information Group, 900 000 SEK
Organisation med bas i Kapstaden arbetar med att stärka fackföreningar och sociala rörelser. ILRIG arbetar också med att utveckla kontakter mellan olika rörelser, nätverk och internationella organisationer.

groundWork, 1 500 000 SEK
Miljöorganisation med bas i Durbanområdet som verkar för klimaträttvisa och utveckling med solidaritet som grund. Organisationen arbetar för personer som påverkas av miljöförstöring samt stödjer människors och lokala föreningars kamp för sina rättigheter. groundWork arrangerar årligen en klimatskola.

SPP, Surplus Peoples Project, 1 400 000 SEK
Arbetar för rätten till land för småskaliga jordbrukare samt med odlingsmetoder som främjar en hållbar utveckling. SPP är främst verksamma i västra Kap-provinsen. SPP är medlemmar i den nationella rörelsen Food Sovereigny Campaign

CLP, Church Land Programme, 1 000 000 SEK
Bistår lokalsamhällesorganisationer och sociala rörelser i deras aktioner för ett mer rättvist samhälle. CLP är verksamma i området runt Durban.

ECARP, The East Cape Agricultural Research Project, 600 000 SEK
Aktiva i östra Kap-provinsen. Utbildar och organiserar lantarbetarkommittéer med huvudsakligt syfte att förbättra arbets- och levnadsvillkoren på landsbygden. Uppmuntrar farmarbetare att aktivt delta i utvecklingsprocesser.

Khanya College, 700 000 SEK
Bistår olika organisationer och rörelser med utbildningar och workshops, publikationer och forskning för att stärka dem i deras påverkansarbete. Har sin bas i Johannesburg. Arrangerar årligen "Jozi bookfair" och "Winter School som samlar aktivister från alla områden i Sydafrika.

Zimbabwe

ABDO, African Book Development Organisation, 1 000 000 SEK
Mobiliserar människor på landsbygden genom studiecirkelmetoden för att öka deras möjlighet att påverka samhället lokalt. De arbetar även aktivt med att stärka kvinnors roll genom bland annat Women's Action Centre. Stöder även bibliotek med bokleveranser.

ENMT, Edward Ndlovu Memorial Trust, 700 000 SEK
Organisationen arbetar för att stärka marginaliserade grupper på landsbygden genom utbildning och information. Driver ett bibliotek i Gwanda och levererar bokboxar till skolor. Organisationen har också verksamhet med mikrokrediter. 2021 var sista året för Afrikagruppernas långvariga stöd till ENMT. En utfasning av partnerskapet påbörjades under 2018 och är nu avslutad.

GAPWUZ, General Agricultural and Plantation Workers Union of Zimbabwe, 800 000 SEK
Fackförening i Zimbabwe med fokus på arbetare inom den stora jordbrukssektorn i landet. Genom att stärka och stödja lantarbetarna bidrar GAPWUZ till förbättrade arbets- och levnadsvillkor för det som bor och arbetar på farmerna och förbättrar levnads- och arbetsvillkoren för dem.

JASS, Just Associates (Sydafrika/ Zimbabwe), 700 000 SEK
Globalt nätverk av aktivister och forskare i 27 länder som arbetar för att bygga en stark kvinnorörelse. Afrikagrupperna stödjer deras feministiska arbete och träning till kvinnliga aktivister i syftet att bygga en kvinnorörelse i södra Afrika, framförallt med fokus på Zimbabwe.

Utöver de organisationer som vi skrivit partnerskapsavtal med har specifikt stöd gått till aktiviteter initierade av följande rörelser och nätverk:

RWA, Rural Women's Assembly, (Regionalt nätverk), 904 000 SEK
Rural Women's Assembly ger stöd till kvinnors mobilisering inom jordbrukssektorn och finns representerade i 11 länder i regionen södra Afrika. Afrikagruppernas stöd har bland annat gått till fortsatt påverkansarbete kring matsuveränitet och till en feministisk skola.

LVC, La Via Campesina (Regionalt nätverk), 717 000 SEK
La Via Campesina Southern and Eastern Africa (LVC SEA) är ett nätverk som för tillfället består av sju organisationer från åtta olika länder i södra och östra Afrika. Nätverket är del av den globala sammanslutningen av organisationer som vill förändra matsystemet i världen. SPP, UNAC och Rural Women's Assembly är inte medlemmar, men är alla delaktiga i LVC:s arbete på olika sätt.

Sam Moyo Institute (Zimbabwe/ regional) 142 000 SEK
Sam Moyo Institute har sin bas i Zimbabwe men samlar forskare och aktivister från hela regionen och också globalt till de konferenser och diskussioner de anordnar kring frågor om framtida matsystem och matsuveränitet.

Female Students Network (Zimbabwe), 151 000 SEK
En organisation som samlar kvinnliga studenter på universiteten runt om i Zimbabwe för aktivism och påverkansarbete kring kvinnors rättigheter, könsrelaterat våld och för psyko-socialt stöd. Stödet 2021 gick bland annat till utbildning och mobilisering i kvinnligt ledarskap samt till aktiviteter under "16 days of activism" i november.

Care Workers Movement (Sydafrika), 224 000 SEK
Afrikagrupperna har under många år gett stöd till den rörelse som organiserar hemsjukvårdare i Sydafrika, men också regionalt. 2021 skrev vi avtal direkt med rörelsen och formaliserade på så sätt detta partnerskap ytterligare.

FLERÅRSÖVERSIKT I KORTHET

	2021	2020	2019	2018	2017
Verksamhetsintäkter (tkr)	57 832	55 102	55 737	53 603	51 617
Sidabidrag (tkr)	47 392	45 872	45 109	43 912	41 412
Andel Sidabidrag (%)	82	83	81	82	80
Årets resultat (tkr)	4 471	3 768	1 285	436	2 329
Eget kapital	23 183	18 712	14 944	13 657	13 220
Balansomslutning (tkr)	25 340	21 368	17 907	17 935	17 080
Andel eget kapital (%)	91	88	83	76	77
Insamlade medel under året	10 398	9 142	10 063	8 985	8 300
Använt insamlat (tkr)	9 511	7 500	9 475	8 531	8 352
Andel använt/insamlat (%)	91	82	94	95	101
Utsänd personal (medeltal heltidsanställda)	0	0	1	2	1
Personal i Sverige (medeltal heltidsanställda)	16	16	16	15	14

Förändring av eget kapital	**Gåvomedel för egeninsats**	**Personal-fond**	**Aktivitets-fond**	**Balanserat kapital**	**Totalt**
Ingående eget kapital	**6 883**	**680**	**179**	**10 970**	**18 712**
Ändamålsbestämt av givaren					
Ändamålsbestämt av styrelsen	0			81	81
Ändamålsbestämt av årsmötet		- 77	-4		- 81
Utnyttjande					
Årets resultat				4 471	4 471
Utgående eget kapital	**6 883**	**603**	**175**	**15 523**	**23 183**

För 2021 redovisar Afrikagrupperna ett positivt resultat på 4 471 tkr, föregående år var resultatet 3 768 tkr. Det positiva resultatet har uppstått främst genom lägre egeninsats till Sida (0,4% istället för 10%) på grund av särskilda pandemiregler under 2021. Trots pandemin har Afrikagrupperna kunnat bibehålla insamlingsnivån från allmänheten och har t o m ökat den något. Under 2021 har Afrikagrupperna dessutom erhållit nästan 1,2 miljoner mer intäkter från Radiohjälpen jämfört med föregående år, vilket huvudsakligen bidragit till de totalt ökade insamlingsintäkterna. Samtidigt har insamlingskostnaderna utfallit lägre än året innan. Pandemin har även här påverkat negativt och tillsammans med en del personalförändringar har de planerade aktiviteterna för utveckling av insamlingsmetoder och kampanjer inte tagit fart. År 2021 var Afrikagruppernas sista år i 5-årsavtalet 2017 - 2021 med Sida, för utvecklingssamarbetet, samt även sista året för Sida-avtalet avseende programstöd för information och kommunikationsinsatser. Vi har under 2021 kunnat använda båda bidragen fullt ut. De egenfinansierade informationskostnaderna i Sverige är för år 2021 betydligt högre än året innan huvudsakligen beroende av planerad satsning på hemsidan, samt genomförd varumärkesanalys. Årets överskott ger organisationen ett totalt eget kapital på 23 183 tkr, vilket i nuläget bedöms vara en nivå som tryggar organisationen på lång sikt.

Förslag till resultatdisposition

Av de disponibla medlen som består av:	
Balanserat kapital i form av reservfond	11 051 274,96
och årets resultat	4 471 229,75
Totalt disponibelt	**15 522 504,71**

Föreslås att:	
Av personalfonden disponeras	110 000,00
Av Aktivitetsfonden disponeras	5 000,00
I ny räkning balanseras totalt	**15 637 504,71**

RESULTATRÄKNING

Resultaträkningar (belopp i tkr)

Funktionsindelade	Not	2021	2020
	1		
Verksamhetsintäkter			
Medlemsavgifter		587	619
Gåvor	2	6 132	6 025
Bidrag			
Bidrag från organisationer			
Radiohjälpen		3 678	2 498
Bidrag från staten			
Sida rambidrag		44 350	42 826
Sida programbidrag		3 042	3 046
Övriga intäkter	5	42	88
Summa verksamhetsintäkter		**57 832**	**55 102**
Verksamhetskostnader	1,3, 4		
Ändamålskostnader			
Utvecklingsinsatser		41 894	41 173
Praktikanter		0	20
Information i Sverige		5 826	4 574
Summa ändamålskostnader		**47 720**	**45 767**
Insamlingskostnader		1 818	2 141
Administrationskostnader		3 824	3 426
Summa verksamhetskostnader		**5 642**	**5 567**
Verksamhetsresultat		**4 471**	**3 768**
Resultat från finansiella investeringar			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		0	0
Årets resultat		**4 471**	**3 768**

BALANSRÄKNING

Balansräkningar (belopp i tkr)	Not	2021-12-31	2020-12-31
	1		
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	6	223	175
Finansiella anläggningstillgångar			
Insats, depositioner	7	3	3
Summa anläggningstillgångar		**226**	**178**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Övriga fordringar		11	39
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	8	277	421
Summa kortfristiga fordringar		*288*	*460*
Kortfristiga placeringar			
Värdepapper	9	8 833	8 621
Kassa och bank		15 993	12 109
Summa omsättningstillgångar		**25 114**	**21 191**
Summa tillgångar		**25 340**	**21 368**
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Ändamålsbestämda medel			
Gåvomedel för egeninsats	10	6 883	6 883
Personalfond		603	680
Aktivitetsfond		175	179
Summa ändamålsbestämda medel		**7 660**	**7 741**
Balanserat kapital			
Reservfond		11 051	7 202
Årets resultat		4 471	3 768
Summa balanserat kapital		**15 523**	**10 970**
Summa eget kapital		**23 183**	**18 712**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		655	369
Skuld erhållna ej nyttjade bidrag, Sida		0	955
Skuld erhållna ej nyttjade bidrag, övriga		0	0
Övriga kortfristiga skulder		154	157
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	11	1 348	1 175
Summa kortfristiga skulder		**2 157**	**2 657**
Summa eget kapital och skulder		**25 340**	**21 368**
Ställda säkerheter och eventualförpliktelser	12	**0**	**0**

NOTER

Not 1: Redovisnings- och värderingsprinciper

Afrikagruppernas redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med årsredovisningslagen, BFNAR 2012:1 (K3) och Giva Sveriges styrande riktlinjer för årsredovisning.

Resultaträkningen

Verksamhetsintäkter

Endast det inflöde av ekonomiska fördelar som Afrikagrupperna erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkter värderas, om inget särskilt anges nedan, till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas.

Samtliga inbetalade medel, oavsett om det är gåvor, medlemsavgifter eller bidrag, redovisas, utöver vad som anges nedan, som intäkter i resultaträkningen och utbetalningar för ändamål redovisas som kostnad till följd av att Afrikagruppernas ändamål och verksamhet består i att tillsammans med partner utföra samarbetsinsatser i södra Afrika och informationsverksamhet i Sverige. För detta erhålls dessa medel från Sida, allmänhet, medlemmar etc. Afrikagrupperna anser att detta ger en rättvisande bild av dess verksamhet.
Nedan beskrivs, för respektive intäktspost, när intäktsredovisning sker.

Medlemsavgifter

Medlemsavgifter redovisas som intäkter på året när medlemsavgiften inbetalats. Avgiftsår sammanfaller med kalenderår. För nytt medlemskap som påbörjats och inbetalats under perioden oktober till december blir nästkommande kalenderår avgiftsfritt.

Gåvor och bidrag

Gåvor redovisas enligt kontantprincipen, dvs de redovisas i sin helhet när de erhållits på ett sakrättsligt bindande sätt. Eventuella medel, där givare föreskrivit ett särskilt ändamål snävare än Afrikagruppernas stadgeenliga ändamål, redovisas som intäkt. I den mån de ej utnyttjats under samma räkenskapsår, avsätts de genom årsmötesbeslut till ändamålsbestämda medel inom eget kapital. Erhållna medel där villkor om återbetalning finns redovisas som bidrag. Ej utnyttjade medel redovisas som skuld.

Bidrag från staten

Afrikagrupperna är en s.k.”strategisk partnerorganisation” till Sida och har ett löpande ramavtal med Sida. Nuvarande avtal avser perioden 2017 - 2021 för utvecklingsinsatser och för 2017-2021 avseende information i Sverige. Villkorade bidrag från statliga myndigheter redovisas som skuld till dess att de utnyttjas för med myndigheten avtalat ändamål. Intäkt avseende bidrag från staten redovisas i samband med att de utnyttjas genom att Afrikagrupperna utbetalar medel till partnerorganisation, alternativt när avtalsenlig utgift vartill bidragen beviljats inträffar. Samtidigt redovisas motsvarande belopp som kostnad. Från Sida erhållet administrationsbidrag intäktsredovisas när det erhålls.

Övriga intäkter

Försäljning av kalendrar m.m. har 2015 och tidigare redovisats som intäkt i samband med leverans och fakturering. Fr o m 2016 inkluderas kalenderförsäljningen under rubrik ”Gåvor”, då Afrikagrupperna betraktar detta som en insamlingsintäkt då varans värde är ringa. Detsamma gäller för framställningskostnad av kalendern, som fr o m 2016 ingår i ”Insamlingskostnader”, och tidigare år under ”Försäljningskostnader”. Under rubrik ”Övriga intäkter” redovisas numera endast vissa administrativa intäkter i samband med fakturering och eventuella intäkter som ej är normala i verksamheten.

Verksamhetskostnader

Verksamhetskostnader delas in i följande funktioner; ändamåls-, insamlings- och administrationskostnader.

Ändamålskostnader

Ändamålskostnader består dels av utvecklingsinsatser i södra Afrika och dels av information i Sverige. En stor del av utvecklingsinsatserna består av bidrag till partner som arbetar inom våra områden som stämmer överens med våra program och stadgar. Vilka partner och områden som vi stödjer framgår mer detaljerat i förvaltningsberättelsen. I ändamålskostnader ingår också kostnader inom organisationen och andel av gemensamma kostnader som hör till ändamålet.

Insamlingskostnader

I insamlingskostnader ingår kostnader för personal, kampanjer, utskick, marknadsföring med mera. Kostnaderna avser aktiviteter och marknadsföring såväl mot privata som institutionella givare.
Viss andel av kostnader för brev till allmänheten har enligt branschpraxis från och med 2015 tagits som ändamålskostnad under raden information i Sverige. Från och med 2019 ingår ej samkostnader i insamlingskostnader.

Administrativa kostnader

Administrativa kostnader är kostnader som ej kan hänföras till varken ändamål eller insamling.
Exempel på kostnader är kostnader för styrelsemöten och årsmöten, men också allmän revision och personal- och organisationsutveckling samt personal som ej direkt arbetar med insamling eller ändamål.

Periodiseringsprinciper kostnader

Utöver vad som anges ovan avseende utbetalningar till partnerorganisationer redovisas kostnader enligt god redovisningssed på bokföringsmässiga grunder varvid reservering sker avseende uppkomna kostnader oavsett om faktura erhållits vid årsredovisningens framläggande.

Personalkostnader och övriga kostnader

Personalkostnader inklusive övriga kostnader redovisas i resultaträkningen fördelat på respektive funktion med nedlagd arbetstid som fördelningsnyckel.

Balansräkningen

Tillgångar, skulder och avsättningar värderas till anskaffningsvärde om inget annat anges på nästa sida.

Gränsdragning mellan anläggningstillgångar och omsättningstillgångar

Tillgångar som Afrikagrupperna syftar till att behålla varaktigt redovisas som anläggningstillgång i balansräkningen, övriga som omsättningstillgång.

Gränsdragning mellan långfristiga och kortfristiga skulder

Skulder som förfaller till betalning senare än ett år från balansdagen redovisas som långfristiga skulder, övriga som kortfristiga skulder.

Avskrivningsprinciper och värderingsprinciper materiella och immateriella anläggningstillgångar

Materiella och immateriella anläggningstillgångar avskrivs linjärt över beräknad nyttjandeperiod till hela anskaffningsvärdet.

Avskrivningstider:
Inventarier i Sverige och regionen: 5 år
Datautrustning i Sverige och regionen: 3 år
Bilar i regionen: 4 år
Övriga inventarier i övriga länder kostnadsförs vid anskaffning.
Om anläggningstillgång ej används, eller annorledes bedöms vara utan värde, utrangeras den varvid återstående redovisat värde nedskrivs.

Värderingsprinciper av övriga balansposter
Aktiefonder värderas till det lägsta av anskaffningsvärde eller marknadsvärde enligt portföljmetoden.
Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar redovisas till det lägsta av anskaffningsvärde eller det värde varmed de beräknas inflyta.
Kortfristiga placeringar redovisas till det lägsta av anskaffningsvärde eller marknadsvärde enligt portföljmetoden. Räntebärande placeringars anskaffningsvärde tillförs löpande intjänad ränta under innehavstiden.

Redovisning av tillgångar och skulder i utländsk valuta
Tillgångar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs.

Uppskattningar och bedömningar
Afrikagrupperna gör uppskattningar och bedömningar av vissa aktuella och framtida händelser. En del av dessa påverkar eller kommer att påverka redovisningen, men kommer per definition aldrig eller sällan motsvara det exakta resultatet. Afrikagrupperna använder sig av en beräknad schablon som delvis innehåller gemensamma allmänna kostnader, vilka belastar respektive kostnadsbärare baserad på uppskattad tidsåtgång av personal. Afrikagrupperna utvecklar kontinuerligt de interna kontrollsystemen och är ständigt uppmärksam på tecken på oegentligheter. I de sällsynta fall där behov uppstår för eventuella återbetalningar till givare genom korruptionsfall eller dylikt görs detta först efter grundlig utvärdering och med ett belopp som med större sannolikhet går att uppskatta.

Not 2: Gåvor

Gåvor som redovisats i resultaträkningen	2021	2020
Insamlade medel		
Allmänheten	5 559	5 413
Företag	252	187
Andra organisationer och föreningar	242	355
Stiftelser och fonder	80	70
Summa	**6 132**	**6 025**

Not 3: Medelantal anställda, personalkostnader och arvoden till styrelsen

	Löner		**Sociala kostnader**		**(Varav pensions-kostnader)**		**Totalt**	
	2021	**2020**	**2021**	**2020**	**2021**	**2020**	**2021**	**2020**
Anställda i Sverige	7 017	6 679	2 674	2 282	-422	-411	9 691	8 961
Utsända från Sverige	0	0	0	0	0	0	0	0
Lokalanställda i Afrika	3 251	3 027	190	174	-190	- 174	3 441	3 201
Styrelse och generalsekreterare	795	746	328	293	-78	-88	1 122	1 040
Totalt	**11 063**	**10 452**	**3 192**	**2 750**	**-690**	**-673**	**14 254**	**13 202**

Personal anställd i Sverige	**Kvinnor**		**Män**		**Totalt**	
	2021	**2020**	**2021**	**2020**	**2021**	**2020**
Genomsnitt antal anställda	13,8	13,9	3,7	3,9	17,5	17,8
Andel i %	79	78	21	22	100	100
Genomsnitt antal heltidsanställda	12,6	13,0	3,7	3,9	16,3	16,9
Andel i %	79	78	21	22	100	100

Personal anställd i södra Afrika	**Kvinnor**		**Män**		**Totalt**	
	2021	**2020**	**2021**	**2020**	**2021**	**2020**
Genomsnitt antal heltidsanställda						
Angola	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Moçambique	1,0	1,0	0,0	0,0	1,0	1,0
Namibia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sydafrika	5,0	5,0	1,0	1,0	6,0	6,0
Zimbabwe	1,0	1,0	0,0	0,0	1,0	1,0
Totalt i södra Afrika	**7,0**	**7,0**	**1,0**	**1,0**	**8,0**	**8,0**
Andel i %	87,0	87,0	13,0	13,0	100,0	100,0

	Antal styrelse		Antal ledn.grupp	
	2021	**2020**	**2021**	**2020**
Representation styrelse och ledningsgrupp				
Styrelsen består av nio ordinarie och fem suppleanter				
Kvinnor	8	9	5	5
Män	5	5	1	1
Totalt	**13**	**14**	**6**	**6**

Not 4 Leasing

Afrikagrupperna hyr kontorslokal i Stockholm och i Johannesburg i Sydafrika. Inget av avtalen har för Afrikagrupperna förpliktelse eller bindningstid över ett år. Inga övriga leasingavtal.

Under 2021 har 813 tkr kostnadsförts som leasingavgifter.

Framtida avtalade leasingavgifter förfaller enligt följande:

	2021	**2020**
Inom 1 år	428	653
1-5 år	0	0
Senare än 5 år	0	0
Summa	**428**	**653**

Not 5: Övriga intäkter	**2021**	**2020**
Försäkringsersättning 8 tkr och sjuklöneersättning 34 tkr	**42**	**88**

Not 6: Inventarier (tkr)	**2021-12-31**	**2020-12-31**
Ingående anskaffningsvärde	1 103	1 026
Inköp	211	88
Försäljningar/utrangeringar	0	-11
Utgående anskaffningsvärde	**1 314**	**1 103**
Ingående ack. avskrivningar	-929	-795
Försäljning/utrangering	0	11
Avskrivningar	-163	-145
Utgående ack. avskrivningar	**-1 091**	**-929**
Restvärde	**223**	**175**

Not 7: Långfristiga fordringar	**2021-12-31**	**2020-12-31**
Ingående anskaffningsvärde	3	3
Tillkommande fordringar	0	0
Amorteringar, avgående fordringar	0	0
Utgående anskaffningsvärde	***3***	***3***
Ingående ackumulerade nedskrivningar	0	0
Årets nedskrivning	0	0
Återföringar av nedskrivningar	0	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**0**	**0**
Utgående redovisat värde	**3**	**3**

Not 8: Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter (tkr)		
	2021-12-31	**2020-12-31**
Upplupna räntor o intäkter	0	45
Förutbetald kostnad dataservice	62	44
Förutbetalda licensavgifter	139	159
Förutbetalda försäkringar	31	0
Hyror	0	153
Övriga förutbetalda kostnader	46	19
Utgående balans	**277**	**421**

Not 9: Kortfristiga placeringar

Aktiefonder (tkr)	**2021-12-31**	**2020-12-31**
Anskaffningskostnader		
Swedbank Banco Humanfonden - ingående anskaffningsvärde	3 621	3 434
Swedbank Banco Humanfonden - årets inköp	212	187
Summa aktiefonder	**3 833**	**3 621**
Räntefonder (tkr)		
Anskaffningskostnader		
Nordea Stratega Ränta	5 000	5 000
Summa räntefonder	**5 000**	**5 000**
Reserverat enligt portföljmetoden	0	0
Utgående balans kortfristiga placeringar	8 833	8 621

Marknadsvärdet 2021.12.31 uppgår till 12 610 tkr.

Not 10: Gåvomedel för egeninsats (tkr)	**2021-12-31**	**2020-12-31**
Ingående balans	6 883	6 383
Avsatt/disponerat under året	0	500
Utgående balans	**6 883**	**6 883**

Insamlat under året		
Insamling Sverige (Inklusive medlemsavgifter)	10 398	9 142
Insamling länderna	0	0
Totalt insamlat	**10 398**	**9 142**

Årets resultat av insamlingen
Sedan 2015 har medlemsavgiifter räknats in i insamlingsintäkter och använda medel. Månadsgivare via autogiro betraktas från 2015 även som medlemmar.

Not 11: Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
Upplupna arbetsgivaravgifter	201	199
Upplupen semesterlöneskuld	599	380
Upplupna revisionskostnader	238	205
Upplupna projektkostnader Syd	171	0
Upplupna kostnader informationskampanj	90	366
Övriga upplupna kostnader	49	25
Utgående balans	**1 348**	**1 175**

Not 12: Ställda säkerheter och eventualförpliktelser
Det fanns för 2021 respektive 2020 års räkenskapsår inga ställda säkerheter eller eventualförpliktelser.

Not 13: Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut
Smittspridningen av Covid-19 leder fortfarande till en allmän oro i Sverige och hela världen. Afrikagrupperna vet ej i nuläget hur detta kommer att påverka vårt utvecklingssamarbete eller vår insamling. Marknadsvärdet på organisationens placeringar har efter bokslutsdagen sjunkit i värde. Per sista februari är totala marknadsvärdet 11 198 tkr. Det finns trots detta ett övervärde på 2 365 tkr per 2022-02-28. I början av februari-2022 signerades ett nytt 5-årsavtal med Sida, kombinerat för både utvecklingssamarbete och kommunikationsstöd i Sverige. I övrigt hänvisas till kommentarer i Förvaltningsberättelses avsnitt om händelser efter årets slut.

STYRELSENS UNDERSKRIFTER

Afrikagrupperna
(organisationsnummer 802007-2446)

Stockholm 2022

Anette Zetterlund Ordförande	Deniz Kellecioglu	Beatrice Amsenius
Karin Björnberg	Ulrika Ferrinho Ribohn	Anna Stevenson
Lena Martens Kalmelid	Isatou Keitta	Sandrine Ndayambaje

Vår revisionsberättelse har avgivits 2022
KPMG AB

_____
Tomas Mathiesen
Auktoriserad revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

Till årsmötet i Afrikagrupperna, org.nr 802007-2446

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Afrikagrupperna för år 2021. Föreningens årsredovisning ingår på sidorna 40-62 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2021 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Övriga upplysningar

Revisionen av årsredovisningen för år 2020 har utförts av en annan revisor som lämnat en revisionsberättelse daterad den 20 april 2021 med omodifierade uttalanden i Rapport om årsredovisningen.

Annan information än årsredovisningen
Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidorna 1-39. Det är styrelsen som har ansvaret för denna andra information.
Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen.

Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar samt stadgar

Uttalande
Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Afrikagrupperna för år 2021. Vi tillstyrker att årsmötet disponerar resultatet enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskaps-året.

Grund för uttalande
Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorns ansvar
Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm den dag som framgår av vår elektroniska underskrift.

KPMG AB

Tomas Mathiesen
Auktoriserad revisor

Afrikagrupperna

Tegelviksgatan 40
116 41 Stockholm
www.afrikagrupperna.se

Plusgiro: 90 03 37-7
Bankgiro: 900 33 77
Swish: 900 33 77

Frågor om insamling:
insamling@afrikagrupperna.se
08-442 70 60